

Egy lemaradt politikus

Pozsgay Imre messzire sodródott. 1988-ban és '89-ben még a rendszerváltás első számú irányítója volt az MSZMP reformszármányának vezetőjeként. Pártok megalakulása függött a szavától, s a Fidesz ügyészségi dolgaiban is ő járt ki kedvezőbb végeredményt. Ha nincs a négyvenes népszavazás, akkor ma minden bizonnyal ő a köztársaság elnöke.

Ehelyett ma a Nemzeti Demokrata Szövetség társelnökéeként a parlamentbe jutásért, vagyis a politika színpadán való megmaradásért küzd. Miért e nagy változás? Úgy tűnik, Pozsgay Imre a többpártrendszer kialakulásával elvesztette a helyét, nem ismeri a szereplőket és a helyzetet. Elvesztett a hatalma, mellyel irányítani tudott egyes folyamatokat, és úgy érzi, hálátlanok a pártok és a nép, pedig mennyit tett értük.

Ez derült ki a politikatudományi tanszék Választások 1994 című vitaestjén, mikor az NDSZ elnöke volt a vendég. Pozsgay szerint még minden átalakulóban van, a pártok mégis a lezárást végzik, hiszen szerinte a parlamentbe bejutáshoz szükséges küszöb 5 százalékra emelése ezt jelenti. A volt államminiszter szerint egy elitista demokrácia felé haladunk. Pozsgay Imre egy tőle megszokott hasonlatban foglalta össze az elmúlt négy év történéseit: a nép utazott egy vonaton, és várta, hogy beérkezik egy állomásra, ahol az van kiírva, hogy „szabadság és jólét”. A vonat helyett egy olyan pályaudvarra érkezett, ahol „hatalom” volt kiírva. Pozsgay szerint mindenkinek használt volna, ha egy alkotmányozó nemzetgyűlés ült volna össze 1990-ben.

A nemzeti demokráciák vezetője szerint súlyos hiba volt az MDF-SZDSZ paktum megkötése. Az egyezés megsértette a többi pártot, a kulisszák mögött dőltek el hatalmi kérdések, és az SZDSZ lényegében belekeveredett a kormányzati felelősségbe. Pozsgay úgy véli, a legtöbb támadást a szabad demokráciától kapta, akiken ő a toleranciát kéri számon. Véleménye szerint az SZDSZ néha el akarja dönteni, kinek van létjogosultsága az országban a politikai életben.

Az NDSZ vezetője szerint az MDF a kormányra kerüléskor a hangsúlyt a balközépről a jobbközépre tette át, túl hosszú ideig nem törődött a bizalmi válsággal, s most a kormányzati munka terhével áll a választások előtt.

Pozsgay Imre nem kívánta a Nemzeti Demokrata Szövetség öndefiníciójába a jobb-bal kérdést bevonni. Programjuk egyik vezérfonala az erkölcs, fontos helyet kap benne az állam reformja: intézményes szolidaritás, erős elkötelezettség az önkormányzatok irányában, és szigorú takarékoság.

Az NDSZ szerint gazdaságpolitikai váltásra van szükség, Pozsgay – aki saját bevallása szerint márt '84-ben felhívta a figyelmet az adósság megnövekedésének veszélyeire – a kockázatokat is számításba véve azt állítja: tovább nem lehet tabu a külső adósság kérdése.

Pozsgay Imre mondandóját a szokott, egyedi stílusában adta elő: ízes magyarság sok-sok (felesleges) idegen szóval (például: öndefiníció, bipoláris, koncentráció, akkumuláció) fűszerezve, ami rendkívül össze nem illőnek és álkorszerűnek tűnt.

S. T.

Zabhegyező-felhívás

A Zabhegyező-Gyerekanimátorok Egyesülete drótszámárderbi programigazgatósága meghirdeti kerékpáros országismereti akadályversenyét. A verseny célja, hogy egy végigélt egyhetes verseny élményével adjon inspirációt és ötleteket, elsősorban gyerekekkel foglalkozó fiataloknak a sportteljesítményen túlmutató kerékpáros túrák szervezéséhez.

A versenyen 14 évnél idősebbekből álló négyfős csapatok vehetnek részt, saját felelősségükre. A csapatok összetétele nem meghatározott, azokban tetszőleges számban szerepelhetnek lányok és fiúk.

A verseny augusztus 1. hétfő déltől augusztus 7. vasárnapig tart. A versenyzők az első hat napon portyaszzerűen oldanak meg a tájhoz és annak lakóihoz kapcsolódó feladatokat, utolsó feladatként pedig – az addigi eredmény pontkülönbségét idővé átszámolva – kerékpáros sprintversennyel dől el a végső eredmény. A vetélkedőre két kategóriában, verseny- és hegyi kerékpárokkal lehet nevezni.

A verseny helyszíne Gyöngyös és környéke (többek közt a Mátra). A költségek csökkentése érdekében a szállást iskolában biztosítjuk – hálózsákokat és matracot a versenyzőknek kell hozniuk. A résztvevőknek a napi háromszori étkezés, a szállás költségének fedezésére fejenként 4500 forintot kell állniuk, amelyet 1994. április 30-ig

kell befizetniük. Azok a csapatok, amelyek 25 000 forint felületi szponzori támogatást hoznak a programnak, ingyen vesznek részt a rendezvényen.

Jelentkezés a programigazgatóság címen: Nagy Ádám, 1138 Népfürdő u. 21/D. Tel.: 173-2619. Ugyanitt kérhető a részletek.

Elnök lány a Közgázról

Jacques Delorssal, az Európai Bizottság elnökével és Egön Klepschsel, az Európa Parlament elnökével került egy bizottságba Kigyós Zsuzsa, IV. éves hallgatónk, aki pillanatnyilag halaszt, mivel az AEGEE Europe elnöke. Ülést ugyan nem tart ez a bizonyos testület, mert „csak” egy ajánlóbizottság, amely az európai diszkrimináció ellen rendezett szimpóziumot ajánlja a sajtó figyelmébe, de azért mégse babapiskóta az európai ifjúságot képviselni egy sajtótájon.

Már aláírtam a papírt, hogy részt veszek ebben az ajánlóbizottságban, amikor közölték, hogy állítólag én képviselem Európa ifjúságát – mondja Kigyós Zsuzsa. – A testület másik

Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem
Központi Könyvtár, Folyóirat csoport
Budapest, 5. Pf. 489.1828
Tel.: 1177-199 Tx: 202611

LP-LM

két tagjának, akik szemben velem valóban tekintélyesek, az a szerepe, hogy a szimpózium hasznosságát, jelentőségét hangsúlyozzák. Bár erre ez esetben elég garanciát ad az is, hogy a rendezvény főszervezője Catherine Lalumiére asszony, az Európa Tanács főtájkára. – Tavalay novembertől idén áp-

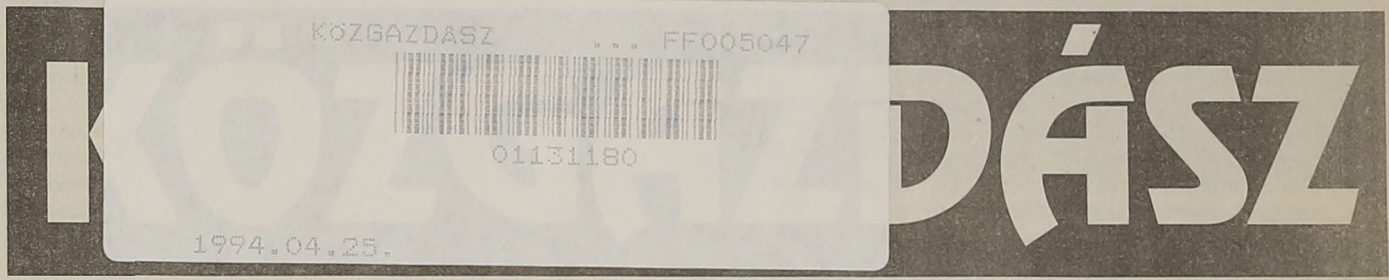
ahol TEMPUS-ösztöndíjjal tanulok és Brüsszel és a három város, amelyek között sűrűn utazok. Az elnöki munka számomra nem elsősorban az utazás, hanem a tapasztalat-szerzés lehetősége: tizenhárom, különböző országbeliek dolgozunk együtt az AEGEE vezetőségében, angolul kell szót értenünk, határidőre kell teljesítenünk a feladatainkat, egy-egy 15 ezer tagot számláló nemzetközi szervezet munkáját minden nehézségével meg kell küzdenünk. Ez nagyon komoly kihívást jelent a számomra.

– És hányan kérték meg a kezdet az elmúlt fél év alatt?

– Külföldön néhányan, itthon szerencsére senki...

– Ezek szerint nem a férjhezmenés szándékával térsz vissza jövőre az egyetemre, ugye?

– Nem. Szeretném befejezni a Közgáz, megírni a diplomamunkámat és találni egy jó munkahelyet.

A BUDAPESTI KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XXXVII. ÉVFOLYAM, 6. SZÁM

ÁRA: 10 FORINT

1994. ÁPRILIS 22.

Ember, tanterv, újság, szabály, pénz

Legutóbbi ülését április ötödikén tartotta az egyetemi tanács. Elsőként két docensi pályázatról szavazott a testület, s ennek eredményeképpen Simonné Mosolygó Nóra a matematikai és számítástudományi intézet operációkutatás tanszékén mellékfoglalkozású, Postáné Vellai Györgyi pedig a makroökonomia tanszéken lett főállású docens.

Ezután az egyetemi habilitációs bizottságba a karok által delegált professzorok és külső szakértők nevei hangzottak el. A testületbe az alábbi személyek kerültek: a közgazdasági kar ajánlatára: Forgó Ferenc, Mátyás Antal, Nováky Erzsébet, Palán-

kai Tibor, Veress József, Zalai Ernő (póttag Szentés Tamás), külső szakemberként pedig Erdős Tibor, Botos Katalin, Augusztinovic Mária. A gazdálkodási kar ajánlata a következő volt: Baricz Rezső, Kerekes Sándor, Kozma Ferenc, Marosi Miklós, Rabár Ferenc, Sándor Imre (póttag Tóth Tamás), a külső szakértők névsora pedig Barokonyi Károly, Kovács Ferenc, Práger László. Az általános társadalomtudományi kar Ágh Attilát, Bora Gyulát, Kovári Györgyöt, Magyar Miklóst, Szakács Sándort és Rostoványi Zsoltot delegálta, külső szakemberként pedig Cseh-Szombathy Lászlót, Bokorné Szegő Hannát és Borsányi Györgyöt. Az egyetemi tanács a névsort nyílt szavazással jóváhagyta. Ugyancsak megszavazta a testület a habilitációs szabályzatot, valamint azt a határozati javaslatot, ami szerint a professzori tanács első kari döntései a felmerült technikai hiányosságok és a habilitációs bizottság meg nem alakulása miatt nem tekinthetők lezártnak, ezért kívánatos, hogy az a két oktató, aki korábban már beadta habilitációját igénylő pályázatát (s azt a professzori testület elutasította), ismétlje meg pályázatát.

Az 1994-95-ös tanév felvételi keretszámait a testület jóváhagyólag tudomásul vette. Ennek értelmében összesen 750-es első létszáma van kilátás jövőre (600-an rendes felvétellel, 12-15-en magyar állampolgárok külföldön megkezdett tanulmányaik alapján, 5-en határon túli magyarok külföldön megkezdett tanulmányok folytatásaként, 12-en a nemzetközi előkészítőből vizsga alapján, 3-an az Erdélyi Bolyai Társaság küldeményeként, vizsgával kiválasztva, 8-an a régi szisztéma szerinti párhuzamos képzésben, 10-en önköltséges külföldi állampolgárként, maximum 3-an más hazai közgazdasági intézetből kerülhetnek gólyasorba). A tavalyról évhatalasok száma 30, az évismétlők pedig 21-en vannak. Csépai János oktatási és információs igazgató felhívta a figyelmet arra, hogy a felvételi-re jelentkezetteknek 15 százaléka más felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanul, a felvettek között pedig vélhetően

még ennél is magasabb, a becslések szerint 20 százalék lehet az arányuk. Nekik nyilatkoznuk kell majd, hogy primer, vagy párhuzamos közgazdászok kívánnak-e lenni. Továbbra is érvényben marad az a szabály, hogy a párhuzamos képzésben tanulók itt pénzügyi támogatást nem kaphatnak, s sem ők, sem a más intézményből átvettek nem kérhetnek évhatalaszt a képzés első fokozatában.

Az első három évfolyam operatív tantervének vitája újra felszínre hozta a gazdaságtörténettel kapcsolatos frusztrációt. Mint ismeretes, a gazdaságtörténetet a tanszék továbbra is két féléves, heti kétórás kötelező tárgyként tartja oktatandónak, míg az egyetem különböző döntéshozó testületei ezt rendre leszavazzák. Így történt most is, azzal a halvány biztató kitétellettel, hogy a kérdésre egy év múlva, az alapfokú képzés részletes áttekintésekor különös figyelemmel térnek majd vissza. Az egyetemi tanács nyílt szavazással jóváhagyta az első három év jövőre érvényes operatív tantervét.

A felsővezetők vonatkozó tanterv megtárgyalásakor a közgazdasági kar tekintetében az induló aktuáriusképzés okozott némi izgalmat azzal, hogy kiknek, milyen előtanulmányok után, fő- vagy mellékszakirányként legyen-e tanulható. A gazdálkodási kar új szakalternatív tárgyakkal rukkolt elő közszolgáltatás és vállalkozás, az emberi erőforrások fejlesztése, külgazdasági stratégia címmel, valamint racionalizálás értékelemző módszertana címre változtatja az eddig értékelemző-racionalizálás néven futó tárgyat. A társadalomtudományi

kar új mellékszakirányokat hirdet szociológiai tanári, vállalkozások gazdaságtana tanári, illetve kommunikáció címeiken. Minden kar minden javaslatát nyílt szavazással, döntő többséggel elfogadta az egyetemi tanács.

Az ISC angol nyelvű képzési programjaiba, mint ismeretes, a közgáz magyar hallgatói is bekapcsolódhatnak szabad alternatív órakeretük részeként. A legutóbbi adatok szerint 34-en vizsgáltak. Az egyetemi tanács most megszavazta, hogy a tanszékkel egyeztetve a 3., 4., 5. évesek esetül szak-, illetve szakirány tantárgyként is választhassanak az ISC kínálatából. Egy-egy tárgy felvétele 1000 forintba kerül, az ebből befolyó pénzt az ISC a hallgatói tagozatnak adja át.

A Közgazdász lap helyzete és jövője volt a következő napirendi pont. Mint ismeretes, a korábbi főszerkesztő nyugdíjazása óta, több mint fél éve megbízott főszerkesztője van a munkajogi, tartalmi, pénzügyi hovatartozás tekintetében tisztázatlan helyzetben lévő újságnak, amely évek óta az egyik utolsó reprezentánsa az időközben gyakorlatilag kiirtott felsőoktatási sajtónak. Az egyetemi tanács tagjai nem mutattak heves érdeklődést a téma iránt, vita inkább arról alakult ki, mi tény és mi szövegszéd a lappal kapcsolatban. (Szubjektív gondolatok a témáról a 2. oldalon.) A jelenlegi feltételek fennmaradása esetén a lap pénzfogyta miatt legkésőbb '95 tavaszán megszűnik, bár a megmentésére házon kívüli információs szóbeli igénye-

(Folytatás a 2. oldalon)

Ismét jönnek a pártvezérek

Hat jelentős párt vezetőjének kerekasztalvitájával elérkezett csúcsponthoz a politikatudományi tanszék Választások 1994 című vitasorozata. Boross Péter, az MDF, Horn Gyula, az MSZP, Kuncze Gábor, az SZDSZ, Orbán Viktor, a Fidesz, Surján László, a KDNP és Szabó János, az Egyesült Kiszagdapárt vezetője ül le a május 2-i kerekasztalhoz, hogy hat nappal a választások előtt összemérje erejét a Közgáz közönsége előtt. A várhatóan nagy érdeklődésre való tekintettel csak azok tudnak majd biztosan bejutni az eseményre, akik belépővel rendelkeznek. Ilyen papírhoz bárki hozzájuthat a főépület 239. szobájában.

A nagy szellemi derbi 18.00 órakor kezdődik, vitavezető: Györfly Miklós.

Kár lenne érte...

„Kár lenne érte” – mondta az egyetemi tanács egyik tagja, amikor meghallotta, milyen nehéz anyagi helyzetben van a Közgazdász, a BKE lapja. A testület is ebben a hangulatban tárgyalta meg az újság helyzetéről szóló előterjesztést. Szemöldökráncolást váltott ki az elnöki asztalfőnél a szerkesztőbizottság elnökének az a felvetése, hogy testületének a szerkesztői pályázat kiírásával kapcsolatos feladata csupán bértollnoki, azaz ez a bizottság az ET és az egyetemi vezetés diktálása alapján pusztán lekörmöli a szerkesztői pályázat szövegét. Ezzel szemben a szerkesztőbizottságot kiküldő vezetőség szerint a bizottságra kreatív munka hárul, azaz meg is kell fogalmaznia a pályázat szövegét. (E vita lezárásaként felkérték Bánfi Tamást, a pénzügyi tanszék vezetőjét, hogy nyújtson segítséget e bonyodalmas munkában.) Többen összhangba kerültek az „egyetem mértékadó köreiből”, amikor megjegyezték, hogy bár előfordulnak a lapban olyan cikkek, amelyek miatt erősen in-

gatják a fejüket jobbra-balra, de azért ennek ellenére kell, hogy legyen Közgazdász. Mosolygás kísérte Tóth Tamás gazdasági főigazgató azon megjegyzését, miszerint a tanszék megirigyelhetné azt a nagyvonalú finanszírozást, amelyben az egyetem az újságot részesíti. (A főigazgató még nem volt az egyetem dolgozója, amikor az egyetem vezetése a bankoktól, vállalatoktól, kiadóktól a szerkesztőség által összegyűjtött pénzből gazdálkodó Közgazdász Újságírókért Alapítványra, azaz külső forrásra hárította a Közgazdász újságjainak és honorárium költségeinek finanszírozását. Igaz, nem könnyítette meg eligazodását a különböző anyagi források útvesztőiben az egyetemi tanács elnöke, amelyet a GI által megadott adatok alapján készítettek a lap pénzügyi helyzetéről. Ez ugyanis nem tüntette fel azt az apróságot, hogy a lap tavalyi, egymillió forintos nyomdaköltségét a Közgazdász Újságírókért Alapítványon keresztül a Népszabadság Rt. fizette ki.)

Az egyetemi tanács végül lekedést megfogalmazva – az egyetemi tanács álláspontját. Ez lényegében a következőképpen szól: A költségek csökkentése érdekében szerényebb kivételül lappal kell beérnie intézményünknek, továbbá olyan szerkesztőt kell keresni az újság élére, aki nettó 20-25 ezer Ft havi fixért szerkeszti, olvasószerkeszti, tördeli az újságot, rendszeresen cikkeket ír bele, eljárt a legkülönbözőbb testületi ülésekre és egyetemi rendezvényekre, foglalkozik a diákújságírókkal (tanítja, segít őket, értékeli a munkájukat, de úgy ám, hogy el ne riassa őket a publikálástól), kedvesen mosolyogva enged egyes egyetemi személyiségek, vezetők időnként megnyilvánuló durvább vagy finomabb cenzúrázásai törekvéseinek, sose sérti meg az oktatókat azáltal, hogy átírja, ahol fogalmazásuk érdektelen és értelmetlen, stílusos lapot csinál, elfogadja azt az alapszabályt, hogy az olvasónak és főként az egyetem vezetőinek mindig igazuk van, részt vesz a nyomdai utómunkálatokban és emellett saját személyes kapcsolatainak felhasználásával összegyűjt évi másfél milikót a Közgáz újságja számára.

K. S.

Posztumusz kitüntetés

Egyetemünk testnevelési tanszékének volt vezetője, Molnár Sándor, aki 1983. november 2-án hunyt el, Posztumusz Életmű Díjat kapott a Magyar Egyetemi Főiskolai Sportszövetségtől, az 1994. március 26-án tartott közgyűlésén. A kitüntetés (Az egyetemi, főiskolai sportért) első alkalommal adták, évente 2-3 személy kaphatja. A kitüntetés odaítélése a MEFS javaslatára történt. A kitüntetést Molnár Sándor felesége vette át.

Molnár Sándor volt tanszékvezető egyetemi testnevelő tanár

Rövid zalaegerszegi, illetve nagykanizsai testnevelő tanári tevékenység után került a Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetemre, ahol megszervezte a testnevelési tanszékét, és vezetésével megalakult a Közgazdaság-tudományi Egyetem Sportklub. Szűk szakmai munkássága mellett részt vett az egyetemi oktatáspolitikai alakításában.

Az egyetemi és főiskolai testnevelés-oktatás és sporttevékenység irányítására alakult szervezetek és bizottságok aktív tagjaként fontos szerepet vállalt a hallgatók ez irányú érdekképviseletében, az egészséges életmódra nevelés feltételrendszerének megteremtésében, a folyamatok alakításában. Beválasztották a Haladás SE országos elnökségébe, majd az OISB keretében alakult Egyetemi és Főiskolai Sportközpont, illetve Egyetemi és Főiskolai Sportta-

nács vezető munkatársaként működött. Későbbiek során a MTS Országos Elnökségében képviselte az egyetemi és főiskolai testnevelés-oktatás és sporttevékenység érdekeit. Tagja lett a Magyar Diáksport Tanácsnak és vezetője az Egyetemi és Főiskolai Sportbizottságnak. Vezetésével a bizottság a testnevelés-oktatás elhanyagolt területeire helyezte a hangsúlyt, oktatási oldalról remélte az alapvető gondok megoldását, a szükséges létesítmények felépítését, és a sportegyesületek működtetéséhez szükséges anyagi feltételek megteremtését. A testnevelés-oktatás területén maradó és a jelen folyamatokra is kiható sikereket ért el, sportpolitikájában pedig az egyetemi és főiskolai sport érdekeit helyezte előtérbe, úgy, hogy törekvéseivel nem sértette az egyetemes magyar sport érdekeit.

Készül a Közgazdász

Ember, tanterv, újság, szabály, pénz

(Folytatás az 1. oldalról) tek vannak. Lényeges kérdésekben, a lapot illetően nem döntött az egyetemi tanács. A megejtett szavazás értelmében az e tanévben hátralevő számok az eddigi (a pénzügyi kötelezettségek tekintetében tisztázatlan) szokás szerint jelenjenek meg, a már korábban létrehozott szerkesztőbizottság pedig (Bánfi Tamás professzornak, a pénzügyi tanszék vezetőjének a felszólításával) fogalmazza meg a főszerkesztői posztot betöltőnek hivatott pályázatot, hogy az új főszerkesztő szeptember elsején megkezdhesse munkáját. Az egyetem szervezeti és működési szabályzatának tervezéséről folyt ezután hosszas vita, különös tekintettel annak az egyetemi tanácsot magát illető részleteire. A mostani szavazás eredményeképpen az új egyete-

mi tanácsban kizárólag annak választott tagjai bírnak majd szavazati joggal. Dékán, illetve rektorhelyettes nem lehet választott tag. Az egyetemi tanács 24 tagból fog állni, benne a hallgatók aránya egyharmad marad. Az új egyetemi tanácsban a három kar azonos arányú képviselést, 8-8 helyet kap. Az szmsz vitája a következő egyetemi tanácsülésen is folytatódik. Végezetül Hrubos Ildikó adott tájékoztatást a Budapesti Egyetemi BESZ keretében a FEFA III. pályázatán sok pénzt nyert az egyetem, s kedvezőek a tapasztalatok azokról az új BESZ-vezetőkéről is, akik nemrégiben sorsolás útján, az Állatorvosi Egyetem képviselőjében kerültek a testület élére. A FEFA IV. pályázatokat beadási határideje 1994. június 30.

M. G.

Évi azt mondta, hogy mártogassak. Ismer már, tudja, hogy sokszor egy fehér papír segít a legjobban nekem. Hát jó, mártogatok. Egyszer már megkezdtem az írást. A buszon átvittem hazafelé este, csak úgy folytak belőlem a szavak. A néni járt a fejemben, akitől az aluljáróban virágot vettem. Kendője volt és ferdéske orra. Meg fehér, vékony ujjai; egyre gondoltam, mennyi gond dal összefűzött kis bokréta ez. A „pukkantagós” nejlón szélét kicsipkézte, annak ölébe ültette a szálakat. Vettem egy csokor ferde orrú nénit. In memoriam... A múltkor ibolyát, vagy nem is, hóvirágot vettem az öngyilkos lányom a kórházból hazafelé menet; egy hétig aszaltam a zsebemben és ahányszor a fonyadó szirmokhoz értem, kértem az illetékes „égi és ninivei hatalmakat”, hogy engedjék túlélni örült zuhanását. A hóvirág csúnya szemüveges kislánytól az aluljáróban jó virág volt, jól csinálta. Ez már marad in memoriam. Mert meghalt – kellene mondanom, a szőke lány, akiről mesélek, meghalt. De ez nem jelent semmit. Közébe, a rádióból naponta százzal elharsozott magyar ige. Inkább befejezett melléknévi igenévnek kellene lennie. Kifejeznék, hogy befejezte. Azt hiszem, most elmondom, mit jelent az, hogy meghalt. Persze kinek jó ez: neki mindegy, a halottak cseppet sem kicsinyesek, aki pedig nem akarja megérteni... Nekem mégis a mártogatás jutott. Évi adta a tollat, pedig tudta, hogy nem lilomok árának belőle. Szóval betolták, a csöveket számolni sem volt érdemes, annyit volt benne. Az arca nyugodt volt, a teste meleg, a körme ápolat.

Egy Európa, sok arc

Ezt a varázsos címet viseli az AEGEE Europe éves terve. Ha megpróbáljuk lefordítani magyarra, hogy mit is akarnak, akkor talán arra lyukadhatunk ki, hogy a jövő európai polgárainak az emberi jogokat tisztelő, egyenlő esélyeket és belélegezhető – iható – ehető – tapintható környezetet biztosító kontinensen kellene élniük. Ahhoz, hogy ez teljesülhessen, már most össze kell jönniük az európai fiataloknak, hogy különbözőségük ellenére megtanuljanak szót érteni egymással és a világ többi lakójával. Ezekért a

célokért szervezzenek konferenciákat 1994-ben (is). Kettő éppen Magyarországon volt, az egyik Egerben, a vidéki területek integrációjáról szolt, a másikat egyetemünkön tartották az etnikai kisebbségek problémáiról (a résztvevők alaposan fellendítették a hátsó büfé forgalmát február közepén). Akit érdekelnek az AEGEE hátralévő szemináriumi, az érdeklődhet a főépület diákkölyösóján lévő 163. szobában. A szervezet nyári programjairól táblázatot közlünk.

SUMMER UNIVERSITIES 1994

DATE	PLACE	SUBJECT	LANGUAGE	DATE	PLACE	SUBJECT	LANGUAGE
26-Jun-94	München	German	German	23-Jul-94	Aachen	German	German
26-Jun-94	Paris	French	French	24-Jul-94	Freiburg	German	German
30-Jun-94	Pragov	Folklore	English	25-Jul-94	Karlsruhe	French	French
1-Jul-94	Toulouse	French	French	25-Jul-94	Karlsruhe	Photography	English
2-Jul-94	Milano	Italian	Italian	25-Jul-94	Roma	Gastronomy	Italian
2-Jul-94	Prague	Czech	Czech	30-Jul-94	Bremen	German	German
3-Jul-94	Grenoble	French	French	30-Jul-94	Cluj-Napoca	Romanian	Romanian
3-Jul-94	Rennes	French	French	30-Jul-94	Cluj-Napoca	Sport	English
3-Jul-94	Rotterdam	Philosophy	English	30-Jul-94	Constanta	History	English
3-Jul-94	Wien/Innsbruck	German	German	30-Jul-94	Palermo	Italian	Italian
4-Jul-94	Lviv	Political Sciences	English	30-Jul-94	Roma	Italian	Italian
4-Jul-94	Liden	Law	English	31-Jul-94	Berlin	German	German
4-Jul-94	Petra	Greek	Greek	31-Jul-94	Erlangen/Nürnberg	German	German
7-Jul-94	Tilburg	Photography	English	31-Jul-94	Gaueves	French	French
9-Jul-94	Osnabrück	German	German	31-Jul-94	Kaunas	Folklore	English
9-Jul-94	Thessaloniki	Greek	Greek	31-Jul-94	Kaunas	Sport	English
9-Jul-94	Torino	Italian	Italian	31-Jul-94	Köln	German	German
10-Jul-94	Delft	Computer	English	31-Jul-94	Saarbrücken	German	German
10-Jul-94	Firenze	Italian	Italian	7-Aug-94	A'dam-Utrecht	Dutch	English
10-Jul-94	Maastricht	English	English	8-Aug-94	Madrid	Spanish	Spanish
10-Jul-94	Montpellier	French	French	8-Aug-94	Veszprém	Sport	English
10-Jul-94	Nijmegen	Gastronomy	English	9-Aug-94	Yalta	History	English
10-Jul-94	Trier	German	German	10-Aug-94	Nordic C.	Culture	English
14-Jul-94	Athina	Greek	Greek	14-Aug-94	Eindhoven	Communication	English
15-Jul-94	Perugia	Italian	Italian	14-Aug-94	Groningen	Navigation	English
16-Jul-94	Bratislava	Slovak	English	14-Aug-94	La Laguna	Associations	English
16-Jul-94	Napoli	Italian	Italian	15-Aug-94	Budapest	Hungarian	English
16-Jul-94	Riccione	Italian	Italian	19-Aug-94	Varna	Italian	Italian
16-Jul-94	Salerno	Italian	Italian	20-Aug-94	Istanbul	Culture	English
16-Jul-94	Udine	Italian	Italian	22-Aug-94	Bergamo	Italian	Italian
16-Jul-94	Zagreb	Croatian	English	22-Aug-94	Sofija	Bulgarian	Bulgarian
17-Jul-94	Barl	Italian	Italian	22-Aug-94	Sofija	History	English
17-Jul-94	Bonn	German	German	26-Aug-94	Ferrara	Italian	Italian
17-Jul-94	Heidelberg	German	German	31-Aug-94	Lecco	Italian	Italian
17-Jul-94	Konstanz	German	German	31-Aug-94	Lecco	Marketing	English
17-Jul-94	Las Palmas	Spanish	Spanish	6-Sep-94	Sevilla	Spanish	Spanish
17-Jul-94	Malnz/Wiesbaden	German	German	10-Sep-94	Bordeaux	French	French
17-Jul-94	Santiago	Spanish	Spanish	11-Sep-94	Castelló	Catalan	Catalan
17-Jul-94	Santiago	Galician	Spanish	11-Sep-94	Castelló	Spanish	Spanish
18-Jul-94	Baja	Hungarian	English	16-Sep-94	Barcelona	Catalan	Catalan
18-Jul-94	St.Petersburg	Russian	Russian	16-Sep-94	Barcelona	Spanish	Spanish
20-Jul-94	Cosenza	Italian	Italian	17-Sep-94	Valencia	Spanish	Spanish

Gondolatok a véradásról

In memoriam Mónika

Olyan egykedvűen feküdt ott, mintha mi sem lenne természetesebb a hasán éktelenkedő hatalmas varratnál. A lábát gondosan gyantázták és nyilván gondolta már, hogy ideje újra befestetnie a haját tóvét. 1974-ben született és az ambu ballon, majd a Siemens gondosan töltögette a tüdejét levegővel. A gépek az ágya körül mind nyugodtak voltak, kattogtak, sipoltak, már megszokták. Az emberek szaladgáltak, én titokban örültem: mégsem igaz, hogy az orvos, nővér, bárki ezt megszokhatja. A laboros telefonált: lehetetlen, hogy valós adatokat kapott a vérképre, de azért diktál. Adtuk a vért, amíg volt. A laboros telefonált, hogy nincs több vér. Ordítottunk, hogy olyan nincs, hát érte meg, hogy vér kell! A laboros feljött és sírt. Állt az ágy lábánál és elnézte, ahogy az utolsó egység vér bántás cseppjei elérik a lány karját és az állványon bűntudatosan lefeg az üres zsák (az érből pedig örült ütemben, megállíthatatlanul folyik valahová az élet). A laboros nem jött fel azóta sem. És akkor elkezdett meghalni. A filmekben mindig szép a halál. Meg hősi. A szépet fizikailag értem; mutatják a halott arcát: emberi – no jó, egy kicsit sápadt. De nem szürke, nem puffadt, nem bűzös, véres, nyálas, ragacstól mocskos. Azoknak a lányoknak hibátlan a festéke és nem csúg ki a nyelvük a szájukból, hogy örök-

re e csúfondáros arckifejezést hordozzák, ami csak akkor tűnik el, ha majd arcuk sem lesz. A nővérel majdnem sírtunk. Elkeseredésünkben, hogy valahogy emberi, női arcot kényszerítsünk rá. Aztán marad a fehér lepedő és az unott képű, álmos, fűtyörésző hullaszállító.

Orvosok leszünk – ezt vállaltuk. De azt senki nem mondja meg, hogy ilyenkor mit kell csinálni. Hogyan kell nem meghülyülni attól, hogy egy velem egyidős lány ekg-ján végig kell nézmem a ritkuló ütéseket, a vonalat. Kis fluoreszkáló jelek mutatják az élet utolsó, görcsös próbálkozásait, hogy aztán a lányt gumikesztyűben és maszkban (a jéghideg kéz és a vérszag ellen, amit így csak jobban érzek, mert undorít az önzés, az „élet megy tovább” e leplezetlen kinyilvánítása) tiszta, rendes halottá tegyem.

Nem mondják, hogyan kell elmenni az autót vezető barátja mellett, aki nem tud semmit. Hogyan kell lekiismeret-furdalás nélkül, önzően, mohón kakaócsigát enni, előadást hallgatni. Hogyan kell érezni és nem önvádolni, ha eltelt úgy egy nap, hogy nem jutott eszembe a lány, aki élt és meghalt és pont az én kezemben hullt ki és az anyja talán nem is tudta. És nem tudta a néni sem, akinek ferde volt az orra, de tudja a csokor, tudom én és most már az is tudja, aki e sorokat elolvasta és akkor talán mégsem volt minden hiába.

Utóirat: Egy kedves csoporttársam szerint az emberiség ideálista altípusa, melybe én is tartoznék, hála istennek kiveszőben van.

Sarkadi Anna

(A cikk a SOTE hallgatóinak Medikus című folyóirata márciusi számában jelent meg.)

Délutáni iskola

A megszünt esti, levelező képzés helyett január 31-ével új képzési forma indult a munka mellett tanulni szándékozók részére, a részidős egyetemi képzés.

Az új, öt féléves képzés végén a hallgatók a nappali képzés diplomájával egyenértékű diplomát kapnak, hiszen a hét három napjának délutánjait itt töltő diákok is ugyanazokat a tárgyakat, gyakorlatilag ugyanolyan óraszámokban tanulják, mint „főállású” társaik, ők egyébként már egy gazdasági jellegű főiskolát elvégeztek, illetve egy nyelvből szakmai anyaggal bővített nyelvvizsgával rendelkeznek: ez a jelentkezés feltétele. (Így jelenleg az egyetemen nincs olyan oktatási forma, ami az érettségizett dolgozóknak biztosítana továbbtanulási lehetőséget.) A részidős képzés során már rátértek arra a 3+2 éves képzési rendszerre, amit a nappalisoknál terveznek megvalósítani.

Az első félév célja, hogy a különböző gazdasági főiskolákról jött hallgatók az alapozó tárgyakból egy szintre kerüljenek, a későbbiek során ugyanazon tantárgyakat tanulják, amiket a mostani másodévesek fognak az

egyetemi ágon. A 60 fős tervezett létszám viszont nem teszi lehetővé szakirányok indítását, a specializációt választható tárgyak meghirdetésével próbálják biztosítani. A diplomába így az kerül: gazdálkodási karon végzett közgazda.

A képzés szervezői semmiképpen nem szeretnék azt a látszatot kelteni, hogy itt pénzért diplomát lehet szerezni. A felvételi elbeszélgetések után idén például a jelentkezőknek közel harmadát visszautasították. Annak, hogy a 60 ezer Ft/féléves tandíj versenyképes a szaporodó menedzserképzők áraival, az is oka, hogy az álláshirdetéseket gyakran feltételül szabott, államilag elismert diplomát csak itt kaphatnak a résztvevők.

A részidős képzés kurzusait tartó egyetemi oktatók díjazása rendhagyó: nem nekik fizetik ki az óradíjat, hanem úgymond a tanszéküknek, az összeggel a tanszékvezető rendelkezik. Ezzel megvalósítható a tanárok egyenlő óraterhelése anélkül, hogy előnyösebb helyzetbe kerüljön az, aki a nappalin kevesebb, míg a „fizetés” képzésen több órát vállal.

A tandíj és a költségek között-

ti különbözet legnagyobb részének felhasználásáról a képzést szervező gazdálkodási kar dönt.

*

Eddig a tények, és hogyan éri magát egy diák, aki munka után délutánra-estére még beül az iskolapadba?

– *Miért jelentkeztél ide újra tanulni, talán a munkádhoz szükséges vagy a munkáltató kérésére?*

Diák I.: Nem az utóbbi, csak egyszerűen el akarom végezni az egyetemet, ez egy kicsit presztizskérdés. Egyébként egy brókercégnél dolgozom pénzügyi elemzőként.

– *Esetleg a munkában hasznosítható ismereteket vársz ettől a képzéstől?*

– Inkább szemléletmódot, azt, hogy globálisan lássam a dolgot. Ez az első félév egyébként sem mond sok újat, mert a pénzügyi-számviteli főiskolán már tanultam ezeket a tárgyakat.

– *Szerinted ezt a diplomát ugyanúgy elismerik, mint a nappalin szerzettet?*

– Úgy hiszem, igen. Az életben egyébként sem nagyon nézik, hogy milyen jellegű a diplo-

ma, milyen eredménnyel végzett valaki.

– *A tandíjat te fizeted vagy a munkáltatód?*

– Egyelőre én, mert most váltottam munkahelyet, később talán majd ők.

– *Hogy tetszenek az oktatók?*

– Egy-kettővel vannak problémáink. Nem veszik figyelembe, hogy nem négyig tart a munkaidő (akkor kezdődnek itt az órák), mi azért késünk, mert dolgozunk. Sőt, ha korábban eljövünk, néha még marad munkánk, előfordul, hogy miután itt végzünk, este 7-8 óra körül, még vissza kell menni dolgozni. A számvitel tanár még katalógust is írat.

Diák II.: Én a pézügyit is estin végeztem el, de ott másként viszonyultak hozzánk. Nem azt mondom, hogy velünk szemben támasszanak alacsonyabb követelményeket, mint a nappalissal szemben, de néhány tanárunk egy kicsit belátóbb lehetne.

– *És a társaság?*

– Az tetszik. Többnyire fiatalok, de aki nem az, az is fiatalosan viselkedik.

S. K.

Hej Dunáról fúj a szél

GLOBALIS VÁLTOZÁSOK 20 ÉV ALATT

A FÖLD NÉPESSÉGE

1972. A Földön 3,84 milliárd ember él, 72 százaléka a harmadik világban. A népesség ebben az évben mintegy 70 millió emberrel nőtt.

1992. 5,47 milliárdra rúg a Föld népessége, ennek 77 százaléka él a harmadik világban. A népesség évente csaknem 100 millió emberrel növekszik.

HÁBORÚ ÉS MENEKÜLTEK

1972. 680 MILLIÁRD USA dollárt (az 1988-as árfolyam szerint) költöttek hadi célokra. Mintegy hárommillió ember hagyta el hazáját.

1992. 800 milliárd USA dollár fog el a háborús célokra. A jugoszláviai háború előtt körülbelül 17 millióra tették a hazájukat elhagyók számát.

ATOMERŐMŰVEK

1972. Száz polgári célú atomerőmű épült fel, tizenöt országban. Jelentős baleset még nem történt, de két ízben fény derült szivárgásra (Nagy-Britanniában és a Szovjetunióban).

1992. 428 atomerőmű működik, 31 országban. Két súlyos szerencsétlenség történt: Three Mile Islandban (USA, 1979) és Csernobilban (Ukrajna, 1986).

KÖZLEKEDÉS

1972. Összesen mintegy 250 millió gépjármű van a világon, ebből 200 millió személyautó. Az ebből származó szennyezés elsősorban az iparilag fejlett országokra korlátozódik.

1992. Földünkön összesen több mint 600 millió gépjármű van, ebből 480 millió személyautó. Legnagyobb részük az iparilag fejlett országokban közlekedik, de a közlekedési légszennyezés megjelent a harmadik világban is.

ÉGHAJLAT

1972. Földünk éghajlatában nem tapasztalható változás.

1992. A XIX. század közepe óta a 8 legmelegebb év közül 7 1980 és 1992 között volt. A nagy viharok gyakoribbá és erősebbé váltak.

ÜVEGHÁZTHATÁS

1972. 10 milliárd tonna szén-dioxid került a levegőbe. Légköri koncentrációja 327 milliómod volt.

1992. 23 milliárd tonna

szén-dioxidot bocsátottak ki ebben az évben. A légköri koncentráció 356 milliómod. Az egyre gyakoribbá váló erdőtűzek is növelik ezt az értéket.

ÓZONRÉTEG

1972. Senki sem tud róla, mennyi ózonpusztító gáz van a magaslégtérben. A Déli-sark fölötti ózonlyukat még nem fedték fel.

1992. Az Antarktisz felett 4,5 millió négyzetkilométer területen időszakosan az ózon 95 százaléka eltűnt. Az ózonréteg Európa és Észak-Amerika sűrűn lakott területei fölött is vékonyabbá vált.

NAGYVÁROSOK

1972. Az egész világon csupán három olyan város van, amelynek 10 milliónál nagyobb a lakossága, ezek közül kettő a harmadik világban található. A Föld lakosságának 38 százaléka él nagyvárosokban.

1992. 13 olyan város van, amelynek 10 milliónál nagyobb a népessége, ebből 9 a harmadik világban. A Föld lakosságának 46 százaléka él nagyvárosokban.

ÉLŐVILÁG

1972. Számos tudós hívja fel a figyelmet az állat- és növényfajok tömeges kipusztulásának veszélyére.

1992. A fajok tömeges kihaltasága valósággá vált: naponta 140 állat- és növényfaj tűnik el végleg a Földről.

TRÓPUSI ÓSERDŐK

1972. A trópusi őserdők egyharmad részét már elpusztították. Körülbelül 0,5 százalékot, vagyis 100 000 négyzetkilométert semmisítettek meg ebben az évben.

1992. Évi 170 000 négyzetkilométer őserdőt termelnek ki.

HALÁSZAT

1972. 56 millió tonna halat fogtak ki ebben az évben a tengerekből. Az országok növelik halászfloattáikat, hogy hatékonyabban fosztogathassák a tengeri fehérjékészletet.

1992. 90 millió tonna halat fogtak ki a tengerekből. Egyre fenyegetőbb egyes halfajok kihalásának veszélye.

(**Forrás: A Lélegzetben a VERDIRE című, Norvégiában megjelenő lap nyomán közölt cikk.)**

A Dunánál

Ez év márciusában a környezetgazdaságtan tanszék és az EMLA Alapítvány által szervezett, a nemzeti parkokkal foglalkozó kutatók keretében Győrben jártunk. Itt láttuk azt, hogy miként pusztul a Bósi erőmű működése körüli politikai csatározások miatt a táj és a természet.

Az itt dolgozó természetvédelmi szakemberek beszámolója után megnézték a diákok mutatták azt, hogy milyen gyönyörű – bátran mondhatom, a maga nemében páratlan vízi világ volt e tájon. Sajnos a *létige múltideje* nagyon is helytálló, hisz a több éve húzóódó viták, és a már közel egyéves elterelésnek köszönhetően az élet lételemét jelentő víz mennyisége csökkent. A szlovák fél által megvalósított elterelésnek köszönhetően az „Öreg” Duna medrébe a korábbi vízmennyiségnek csak a töredéke jut. (Például új vízmérő lécek kellett felszerelni, hogy mérni tudják a megváltozott, lecsökkent vízszintet.) Ez azt eredményezi, hogy a kiterjedt holtágrendszer természetes úton történő vízutánpótlása nagyon minimális.

Rossz volt látni azt, hogy a korábban több 1000 négyzetméteres állandó tó helyén ma néhány 100 négyzetméteres pocsolya található. A kiszáradt részen pedig a gyomnövények alkotják az uralkodó populációt. A problémát súlyosbítja az, hogy a változás gyors és brutális volt. Ez megakadályozta, hogy a növényzet alkalmazkodni tudjon. Értem ezalatt azt, hogy ha ez természetes folyamat, akkor nagyobb vízigényű fajták a Duna két partján kisebb sávba szorulnak vissza, míg az ő helyüket szárazságtűrő és

tájba illő fajták foglalják el. Ennek elmaradása miatt, az értékes fajok helyét az értéktelen gyomnövények vették át.

Mire ez a cikk megjelenik, akkorra már remélhetőleg több helyen fog *folyni* a víz az artéri területre. Hisz az Országgyűlés sok luza-vona, sok politikai csatározás után a szivattyús vízpótlás mellett döntött. E döntés értelmében büdös, drága, zajos és környezetszennyező dízelmotorokkal üzemeltetett szivattyúk emelik át a vizet az „Öreg” Dunából az árteret ellátó csatornába. A helyi szakemberek ezzel szemben az úgynevezett fenékküszöb megépítését javasolták, amely olcsóbb, és elbontása is egyszerűbb és kevésbé környezetszennyező.

De a mostani megoldásnak is örülnünk kell, hisz többet, ha nem hónapos vajúdas után született meg. Sőt még ez a megoldási alternatíva is veszélyben forogott, hisz többen a döntésre jogosult képviselők közül azzal érveltek, hogy bármilyen tevékenység, amely a viszonyok elfogadhatóbbá tételére irányul, a magyar fél esélyeit rontja a Hágai Nemzetközi Bíróságon. A baj csak az, hogy a növényzet és az állatvilág nem vár Hágára. Ha nincs víz, el-, illetve kipusztulnak vagy elköltöznek a tájról. Emiatt fontos az, hogy megindult valami, ami a már fennálló károk mérséklésére irányul.

A megnyugtató rendezés késése miatt pedig a továbbiakban pedig csak az esőben és Hágában bízhatunk, és abban, hogy a „szívós magyar természet” nem hagyja magát leigázni holmi vízhiány által, és kitart addig, amíg végleges megoldás nem születik.

Elnézést kérek mindenkitől a kicsit érzelmes hangvételért, de látni kell a változást, és hallani kell az ott élő emberek elkésredettségét, és akkor minden érthetőbbé válik.

Szűcs J.

„A tanárok kihagynak a névsorolvasásból”

– Az ISC-ben tanulni nehezebb, de jobb is számomra, mintha otthon maradtam volna Nigériában, a lagosi egyetemen

– *kezdi a beszélgetést Nnuji Ikenna Aloy Blaise.* A legidősebb a hat gyerek közül, a család Lagosban él. Ike nagyon nehezen vált meg tőlük, barátaitól és hazájától, de a dolog nem volt tovább halogatható. Az egyetemi oktatókat ugyanis oly rosszul fizetik Nigériában, hogy nem túlzottan rendszeres az oktatás. 300-500 diák ül egy órán, a tanár leadja az anyagot és távozik, kérdezni, személyes kapcsolatot kialakítani nem lehet. Sok oktató távozott is, úgyhogy Ike egyetemén hat hónap sztrájk, három hónap oktatás volt az általános. Egy napon aztán a család úgy döntött, Ike számára is eljött a távozás ideje. A marylandi (USA) egyetemet választotta, annak is azt a képzését, aminek első két éve Budapesten zajlik, a második kettő pedig az Egyesült Államokban. Fölvették, tavaly szeptember hetedikén landolt Budapesten, napra pontosan emlékszik a dátumra. Itt érte a meglepetés, hogy a marylandi képzés még nem indul, hazamenni nem volt értelme, így került az ISC-be.

– *Nem tűnsz nagyon boldognak.*

– Hát, hiányzik a hazám, hiányoznak a barátaim, a testvéreim, nem akartam otthonról eljönni. Annak örülök, hogy egyik ősöm is itt tanul, a műszakin, így legalább nem vagyok egyedül, a kollégiumban is egy szobában lakunk. Soha még nem

voltam ilyen hosszú ideig távol otthonról, úgyhogy sok minden nehéz itt.

– *Tapasztalsz rasszizmust az egyetemen vagy a városban?*

– Az egyetemen nem. A diák-társaimmal semmi gond. Mégis: én vagyok az egyetlen fekete diák, és ez kellemetlen. A tanárok

vésbé sikerült barátkoznom, mint szeretném.

– *Hogy tetszik az egyetem?*

– Utálom a reggel nyolcas órákat, ilyenkor hatkor kelek. Az „Utálom a hétfőt” klubba nem léptem be, de elhíheted, nem ez a kedvenc napom. Rájöttem, hogy vasárnap itt már nem

semmit. Nigéria kultúráját az utóbbi húsz évben lerohanta az amerikai. Itt is mindenki Amerikára tekint, de legalább az egyetemen föllelhető valamiféle európai, közép-európai nézőpont. Szóval hasznomra van, hogy itt tanulok.

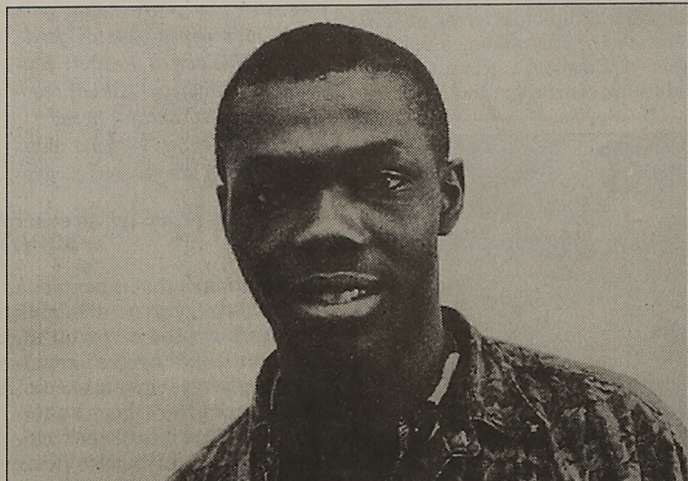
– *Akkor is, ha nem könnyű?*

– Igen. A tanulás és az élet drágább itt. Az emberek többet is keresnek, mint mi otthon, meg aztán az átváltási arányok is hátrányosak számomra. Az éghajlat is furcsa. Könnyű farmerdzsekiben jöttem, aztán ahogy egyre hidegebb lett, úgy kellett egyre melegebb ruhát vennem. S aztán egy napon havat láttam, életemben először. Nagyon szép volt, sokkal jobban szeretem, mint az esőt. Minthogy nem tudok sokat magyarul, találmra eszem a menzán. Rettentően unom a krumpli-hús-rizs-kenyér választékot, hiányzik a hal, az otthoni ízek, így aztán hét végeken bevásárolok néha a Skála-piacra és főzök valamit.

– *Milyen terveid vannak?*

– Még nem tudom, mit csinálnak majd. Három évig tanulok még itt, aztán biztosan hazamegyek, amilyen hamar csak lehet. Nigériában mindenki saját üzletbe próbál kezdeni, de nekem ebben nincs még gyakorlatom, s bizonyos ismereteim is hiányoznak. Szóval még nem tudom. De nem aggodom, a jövő majd elrendezi magát.

(M. G.)

kihagynak a névsorolvasáskor, csak fölneznék, máris tudják, ott vagyok-e vagy sem. És persze lógni sem tudok, mert ha én hiányzom, az mindenkinek feltűnik. A városban nem járok egyedül, és sötétedés előtt hazamegyek. Karácsony tájékán megtámadtak a bőrfejúek, heten jöttek ellenem. Használnom kellett a gázspray-met, így tudtam elrohanni. A barátaim többsége fekete, magyarokkal sokkal ke-

történik semmi, mindenki a hétfőt várja, és máris el van szontyolodva. De komolyra fordítva a szót, itt máshogy vannak a dolgok, mint otthon, a lagosi egyetemen. Ott nagyon jó voltam matematikából, itt küzdenem kell, hogy átmenjek, mert a levezetések is kérdezik. Ott a vizsgakérdésekből választani lehet, több időt is adnak a vizsgára. Magyarórámat abbahagytam, nem értek számomra

Teljessé vált a program

Interjú Berács Józseffel, az ISC igazgatójával

– Az ISC négyéves mûltra tekint vissza. Ma már bizonyára túl van olyan bizonytalan tényezőkön, amelyek minden új kezdeményezés velejárási lehetnek. A szervezet építésében, a program kiteljesítésében az elmúlt évek alatt sok minden történt. Véleménye szerint teljesültek-e azok a legfőbb stratégiai elképzelések, amelyeket az ISC kezdeti időszakában megfogalmaztak? – tettem fel a kérdést Berács Józsefnek, az ISC igazgatójának.

– Jelentős határszakaszhoz érkezünk el ebben a tanévben. Ugyanis mára teljessé vált azoknak a kiadványoknak a sora, amelyek az ISC programjairól tájékoztatnak és az elmúlt négy év munkáját foglalják össze. Mindebből nagyjából kirajzolódik egy teljes dokumentáció angol nyelven, amely vizuálissá teszi a külföldi tanár, diák vagy netán vendég számára azt, hogy milyen oktatási rendszert kínálunk az egyetemen. Megfogalmazott stratégiák

céljaink egyike volt átláthatóvá tenni részben azt, amit magyar nyelven oktatunk.

A kiadványok legfontosabb célközönségét a külföldi diákok alkotják, akik ez alapján alakítják ki véleményüket az ISC programjairól, illetve össze tudják hasonlítani ezt a programot saját elképzeléseikkel, saját egyetemük programjával. Aki áttanulmányozza az anyagot, tapasztalhatja azt, amit mi mindig is hangsúlyoztunk, hogy az ISC-ben is hasonló programot oktatunk, mint amilyen a magyar nyelvű oktatásban folyik. Az ISC-ben jobb a lehetőségeink, mert az oktatott anyagok újak, korszerűek, amelyet nagyrészt azok a tanárok tanítanak, akik a magyar nyelvű oktatásban is részt vesz-

nek. Képzésünk szerkezetében és az anyanyelvű képzésben is sok az azonos vonás, részben amiatt, hogy az egyetemen az elmúlt évtizedekben olyan reformok voltak, amelyek közelítették a tantervünket a nemzetközi standardhoz. Ilyenformán nem jelent degradálást, visszalépést, amikor azt hangsúlyozzuk, hogy az angol nyelven folyó képzés bizonyos szempontból tükröződése a magyar nyelvű képzésnek.

De határszakaszhoz érkezünk abból a szempontból is, hogy az elkövetkezendő tanévben, melynek az előkészítése most tavasszal folyik,

teljessé válik a kétszintű képzésünk,

az undergraduate program, 4. évfolyamán beindításával. Vagyis az 1994-95-ös tanév lesz az első olyan év, amikor a bachelor és a masterképzés kiteljesedését követően hat évfolyamon lesznek párhuzamosan hallgatók az angol nyelvű programon. Az 1995-96-os tanévben szeretnénk a harmadik

szintet, az angol nyelvű Ph.D programot is elindítani.

A magyar Ph.D program – amelynek kinyilvánított célja, hogy angol nyelvű kurzusai is legyenek – úgy gondoljuk, jövőre szervezettel stabil, izolálódik és az ISC is nyugodtan építhet rá. Vagyis

mi is fogadhatunk külföldi Ph.D-seket az angol nyelven meghirdetett kurzusainkra,

amit felvehetnek a magyar Ph.D-s hallgatók is. A program színvonalát szolgálja neves külföldi oktatók, kutatók bevonása, esetleg blokkszerű képzés keretében, amit az ISC stratégiai célként kezel.

– *Hogy alakult az elmúlt évek során az ISC hallgatói összetétele?*

– Az elmúlt naptári évben összesen kb. 350 hallgató fordult meg az ISC-ben. Vannak akik rövidebb, egy-, három-, négy-, ötletes programokra vagy féléves

programra jelentkeztek, de vannak, akik teljes diplomát adó képzésben vesznek részt az ISC-ben. A nemzetközi atmoszférát jól érzékelte, hogy 45 országból érkeztek hozzánk hallgatók, közöttük jelentős számban Kelet-Közép-Európából is. Már az ISC létrehozásakor megfogalmazódott az a követelmény, hogy a hallgatói összetétel minél nemzetközibb legyen és ne néhány nemzetre szorosodjunk. Jelenleg a tradíciók miatt is

évente a legtöbb diákunk Amerikából jön.

Programtípus	Kommulált hallgatói összlétszám						Változások 1991-1993 között
	1991		1992		1993		
	Lsz.	%	Lsz.	%	Lsz.	%	
Undergraduate	18	7,3	63	21,3	104	23,5	+ 86
Graduate	23	9,3	69	23,3	124	32,6	+101
Részképzés	154	62,3	76	25,8	51	11,5	-103
Rövid programok és Nyári Egyetem	52	21,1	87	29,5	152	32,4	+100
ÖSSZESEN	247	100	295	100	431	100	+184

Ezenkívül évenként változó hangsúllyal különböző országokból érkeznek hallgatók nagyszámúban azonos létszámmal Hollandiából, Dániából, Görögországból, különböző programokba kapcsolódva be. Az amerikai hallgatók jelentős számban rövidebb, féléves vagy néhány hetes, illetve nyári

programokat vesznek fel. A holland hallgatók főleg a TEMPUS révén vagy az egyetemközi csereprogramokra támaszkodva érkeznek hozzánk. A görögországi diákok célja a diplomaszerezés az undergraduate programunk alapképzésében. Emellett az elmúlt évben indultunk el azon az úton, hogy

az ISC programjait a magyar hallgatók számára is egyre inkább hozzáférhetővé tesszük,

amely ezzel megvalósítja harmadik stratégiai célunkat is. Jóllehet az ISC önköltséges, önmagát fenntartó nonprofit szervezet, de a reguláris képzésben részt vevő magyar hallgatókat nem bevételi forrásként kezeljük. Arra viszont számítunk, hogy egyre többen fedezzék fel az ISC-t és vegyenek fel egy-egy tárgyat a felkínált programból. Ennek kettős célja van, egyrészt így a magyar diákok az egyetemen belül nemzetközi standardot megtestesítő szakkönyv anyagát sajátíthatják el sok esetben külföldi vendégprofesszor előadásorozatának segítségével, amely tárgy vizsgaeredménye beszámít a normál tanrendbe. Másrészt pedig mi a magyar diákok jelenlétével szeretnénk a szükség-szerűen jelentkező elszigetelődést feloldani. A magyar hallgatók be-

integrálódását a kulturális, szabadidős programokon túl a szakmai területen, az oktatásban a külföldi és magyar diákokból összeállt tanulócsoporthoz is szolgálják. 1994 szeptemberétől kezdve a szabad alternatív tárgyak mellett a törzstárgyak választása is lehetővé válik.

– *Visszatérő problémájuk a külföldi hallgatóknak, hogy nincs kapcsolatuk a magyar diákokkal. Mit tesz az ISC vezetőség ennek érdekében?*

– Nem mellékes számunkra sem ennek az igénynek a kielégítése. Ha teljes lesz a program, minden bizonnyal több időnk lesz a külföldi hallgatók oktatáson túli életével is foglalkozni. A teljes program jövőre összeáll.

Az izoláltságot meg fogjuk szüntetni, ha a külföldi hallgatóink sikerül bevonni az egyetem diákszervezeteibe,

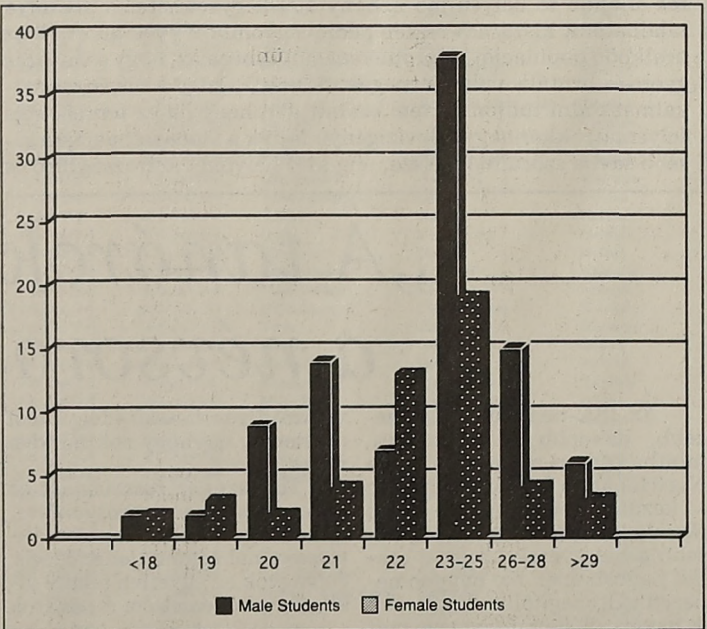
gondolok itt az AIESEC-re, az AEGEE-re. Nagy esélyt látok e gond megoldására abban is, hogy ha sikerülne a standardprogramokba bevonni a magyar hallgatókat is. Véd néhány sikeres kollégiumi kezdeményezés a külföldi hallgatók részére. Kérdés, hogy az ilyen megmozdulásokat lehet-e és kell-e egyáltalán intézményesíteni a spontaneitás helyett. De úgy néz ki, megtört a jég. Eppen a napokban alakul meg az ISC-n belül a török diákok magyarországi egyetemi szervezetének fiókszervezete.

– *Tapasztalatból tudjuk, hogy az év folyamán voltak olyan külföldi diákok, akik ugyan hosszabb időre jöttek az ISC-be, de egy vagy fél év után meggondolták magukat és eltávoztak. Ezek a váratlan lemorzsolódások nem keltenek zavart az ISC-ben?*

– Nekünk sok mindent meg kell itt tanulni, például azt is, hogyha piactudás van, akkor az az egyetemre is vonatkozik. Mi szolgáltatást nyújtunk a hallgatóknak, és attól függően, hogy elége-dettek-e a szolgáltatással, döntene-k arról, hogy maradnak-e vagy sem. Ez

nem ellentétes eredeti elképzelésünkkel.

Tulajdonképpen így is akartuk. Ezért nyújtunk kreditrendszer alapján oktatást, amit egyetemünk rangja, tekintélye alapján a hallgató más egyetemekkel is elfogadhat, ha jó eredménnyel zárul a vizsga. A diák akár visszamegy a hazájába, akár más nyugat-európai egyetemre megy, amit itt tanult, azt viszi magával. Ezzel a feltétellel jönnek ide jelentős számban külföldi hallgatók. Ennek alapján az ilyen diákmozgás számunkra természetes, de tudnunk kell pontosan az okát, nagyságrendjét. Statisztikailag még csak most regisztráljuk a mozgásokat, ezért jelenleg még nincs tökéletes rálátásunk az események-re.

– *Ma már népes oktatói gárda tanít az ISC-ben a kezdeti időszakhoz viszonyítva. Kiből tevődik össze az ISC oktatói kara?*

– Az elmúlt évben 97 tanár oktatott, ebből 66 a közgazdasági egye-

a közgazdasági egyetemről kb. 100 oktató vett részt az ISC-programban.

temről és 31 külföldről érkezett. Az előző évben 82-en vettek részt a munkában. Lassan megy fölfelé a létszám, és úgy tervezzük, a program kiteljesedésével százan fogunk oktatni. A négy év folyamán

– *Mind a hallgatók, mind az oktatók bizonyára észrevették, hogy kicsérélődött az ISC titkárságának személyzete a programkoordinátorok. Mi az oka a távozásuknak?*

– Ezen a területen nagyon fontos a stabilitás, hiszen a titkárság és a koordinátorok azok, akik közvetlenül érintkeznek a hallgatókkal és a tanárokkal. Eppen ezért mint igazgatónak, fő feladatomb-

Mindörökké politika

Kivételesen tuti forrásból tudom, hogy Pozsgay Imrénék felajánlották annak idején, a kilencvenes választások táján, hogy legyen egy alapítvány feje. Simán összejötte volna az alapítóke mindenféle nyugati forrásból, hisz akkor még élt és hatott a főrendszerváltó imidzse. Nem fogadta el az ajánlatot, inkább maradt a politikában.

Pedig bármikor elmehetne politológusnak. Ez világsan érezhető volt abból is, ahogy itt, az egyetemen megszólalt a minap. Nyugodtan megállapíthatjuk, hogy az egyetlen igazán intellektuális személyiség volt a több mint fél éve idejéről pártvezetők közül. Elemzései elméletiek voltak, elsősorban a politika természetéből indultak ki, arra hivatkoztak, a politikai események csak logikailag adódó állásfoglalásai illusztrációjául szolgáltak. Az egyes politikai áramlatokat elsősorban elméleti történeti gyökereikhez viszonyította, az irányzatok képviselőinek tettei ezek tükrében nyertek értelmet előadásában.

Szóval mégis politikus maradt, ezt a randa pályát választotta, pedig angolosan távozhatott volna a szűken vett politikai közelet színpadáról. Nem hiszem, hogy valamiféle bizonyítási vágy sarkallta erre a lépésre. Lehetne ugyan erre oka, hiszen a Fidesztől az MDF-ig mind egyik politikai klub, amelyeknek születésénél bábáskodott, nemkívánatos személynek minősítette; de hát nyilvánvaló, hogy a történelmi emlékezet hosszabb távon azt fogja számon tartani, amit tett, és nem azt, amit politikai teteme felett átszörtető hajdani pártfogoltjai mondanak róla. Ebbe bele lehetett volna nyugodni. Csakhogy akkor ki kellett volna lépni abból a férfias játékból, amit politikának nevezünk. El kellene viselni a kissé unalmas tudományos életet, némi utazgatással színezve, ám kockázat, kombináció, számítás és főleg tét nélkül. Mégfőképpen pedig hatalom nélkül!

Igen, igen. Amióta bizonyos civilizációkban nincs igazán lehetőségük háborúsdít játszani a férfiaknak, azóta a politika és az üzlet maradt meg annak a két életlehetőségnek a számukra, amelyekben valódi izgalmat találhatnak. Ez a két cselekvési forma az, ami önmagában kielégülést hozhat egy férfi számára. Ezen túl az üzleti és a politikai siker az, aminek segítségével egyéni vonzerejüktől függetlenül megtarthatják asszonyukat, avagy nőkre tehetnek szert.

Márpedig mi másért élne a férfiallat, miszerint hímember, ha nem ezekért az izgalmakért? Így van ez a XX. század végén, és így lesz a következő évezredben is. Hiába szeretnénk tagadni...

K. S.

„A demokratikus kapitalizmus szelleme”

Áprilisban megjelenik Michael Novak: A demokratikus kapitalizmus szelleme c. könyve, melyet szeretnénk az egyetem és diákjai figyelmébe ajánlani. Olyan könyv kiadására vállalkoztunk, amilyen még nem jelent meg Magyarországon.

E mű az 1985-86-os években Lengyelországban 300 000 példányban jelent meg, akkor még szamizdat irodalomként. Ugyanígy jelent meg Csehszlovákiában is, Amerikában 8 kiadást ért meg és több nyugat-európai országban is megjelent már. A könyv ára: 998 Ft, melyből az egyetem és diákjai részére 20% engedményt tudunk biztosítani.

Generál Press Kiadó

Michael Novak szlovák származású teológus-politológus nagy port felvert és számtalan nyelvre lefordított könyvében új megközelítésből, az erkölcsi-spirituális-teológiai szempontok előtérbe helyezésével próbál új definíciót nyújtani a kapitalizmusról.

Novak szerint az eddigi meghatározások kizárólag a kapitalizmus politikai és gazdasági aspektusaira összpontosítottak. Az ő megfogalmazása szerint a kapitalizmus olyan plurális rendszer, mely három szorosan összefonódó alrendszerből épül fel: demokratikus államszervezet, szabad piacgazdaság, és liberális erkölcsi-kulturális szféra. Mindhárom alrendszernek megvannak a saját törvényei, és mindhárom megőrzi a maga integritását, egyik sem uralodik a többi felett, mégis bizonyult kölcsönösségben fennállóknak össze, befolyásolják, korlátozzák, irányítják egymást. Novak szerint bizonyos értelemben mégis az erkölcsi-kulturális szféra a legfontosabb, mivel egyes sajátos erkölcsi-kulturális eszmék és előfeltételezések nélkül sem a demokratikus államszervezet,

sem a szabad piacgazdaság nem teremthető meg és nem működtethető. Ugyanakkor a gazdasági szféra szerepe sem elhanyagolható, hiszen a folyamatos gazdasági növekedés feltétlenül szükséges a demokrácia legitimizációjának megteremtéséhez. A szocializmus egyik nagy tévedése, hogy erről elfeledkeznek, és a teremtés helyett az elosztást állítja a középpontba.

Annak ellenére, hogy az erkölcsi-kulturális szféra igen fontos, Novak szerint sok szempontból ez a kapitalista rendszer legelhanyagoltabb pontja. A rendszer „szellemének” őrzői – papok, költők, filozófusok – nem ismerték fel és nem fogalmazták meg a rendszerben inherensen benne rejlő erkölcsi értékeket (közösségi szellem, együttműködés, szabadság, értelem, emberi alkotóképesség), amelyekre a demokratikus kapitalizmus rendszerének első teoretikus megfogalmazói, Adam Smith és társai oly nagy hangsúlyt fektettek. Ezen a téren vár nagy feladat a remélhetőleg nemsokára megszülető új tudományágra – a közgazdaságtan teológiájára.

Beszélgetés Csáki Csabával, a Világbank vezető agrárpolitikai tanácsadójával

Csáki Csabának, az agrárközgazdasági tanszék vezetőjének akadémiai székfoglalójára március 31-én került sor. A székfoglalót megelőzően sikerült az amúgy gyakorta külföldön tartózkodó professzorral elbeszélgetni sorra kerülő előadásán kívül világbanki elfoglaltságáról és a magyar mezőgazdaság kilátásairól.

Mivel foglalkozik a székfoglaló előadás?
Témája a közép-kelet-európai agrárátalakulás első szakaszának néhány tanulsága. Az elmúlt három évben kedvező volt a helyzetem a téma tanulmányozása szempontjából, hiszen vezető agrárpolitikai tanácsadóként részt veszek a Világbank közép- és kelet-európai országok agrárátalakulásával kapcsolatos kutatássorozatban.

A közép- és kelet-európai agrárátalakulás sokoldalú és összetett folyamat. A Világbank első lépésként elvégezte az érintett országok agrárgazdaságának „átvilágítását”. Ezzel kapcsolatban jó néhány országban megfordultam, illetve koordináltam ezt a tevékenységet. Érdekes volt a mai Oroszországból kiindulva Ukrajnán, Belorusszián keresztül eljutni Örményországba és a Balti államokba. Egyedül Grúzia hiányzik még a sorból, a közismert okok miatt.

A világbanki munkám második eleme az agrárátalakulás egy-egy területének konkrét vizsgálata. Eddig a földreformfolyamat elemzése volt a legfontosabb ilyen jellegű tevékenységem. A Világbank finanszírozásával vizsgáltuk a földreform folyamatát Oroszországban, Ukrajnában és Közép-Kelet-Európa hat kisebb országában. Külön öröm, hogy a közép-kelet-európai felmérés központja tanszékünk volt. Ebben a munkában a tanszék több munkatársa is közreműködött. Várhatóan ez a felmérésorozat folytatódni fog, hiszen a kelet-európai földreformok nem fejeződtek még be.

Egy másik jelentős munka – amely inkább még csak terv –, az agrárkereskedelem és kereskedelempolitika regionális alapon történő áttekintése. Itt a hangsúly az egyes országok mezőgazdaságának komparatív előnyeinek, a javasolható agrárkereskedelempolitikai lépéseken van. Akadémiai székfoglalóm az előzőekben vázolt kutatásokból merít. E rendkívül sokszínű anyagból részletesen csak a földreform néhány kérdésével

foglalkozom, hiszen a téma átfogó tárgyalása messze meghaladná a rendelkezésre álló időt. A földreform témán belül két fő problémát, a földmagántulajdon megteremtését és a gazdaság-szerkezet reformját, a mezőgazdasági nagyüzemek átalakításának problémáit vizsgálom, a folyamat eredményeinek bemutatása mellett a gyakorlati agrárpolitika szempontjából fontosnak tűnő tanulságokat kiemelve.

Mielőtt a székfoglalóra rátérnénk, az iránt érdeklődnék, hogy melyek a további tervei, részt vesz-e a Világbank munkájában a jövőben is vagy ezután teljesen visszavonul a tanszéki munkához?

A Világbanknál meghatározott feladatokra vállalkozom az említett átfogó munkák keretében. Ez azt jelenti, hogy ha egy részfeladat befejeződik, akkor itthon vagyok egy ideig. Úgy tűnik, az említett két nagyobb téma további lehetőségeket kínál számomra. Ebben az évben azonban kevesebbet leszek távol a tanszéktől, mint korábban, miután az igazán időigényes, az átvilágítással kapcsolatos munkálatok most már befejezéshez közelednek. Éppen a minap kaptam kézhez az Örményország agrárgazdaságát elemző anyagot, amelynek kidolgozását ugyancsak én irányítottam. Ez egy hallatlanul érdekes feladat volt. Örményországban teljesen felszámolták a szövetkezeteiket, a földek magánkézbe kerültek, a blokádnak és a háború körülményei között. Meggyőződésem, hogy Örményországban a földreform nélkül komoly éhség pusztított volna. A föld birtokában viszont megtermelik a legszükségesebb élelmiszereket. Az egy másik kérdés, hogy a szétaprózódott struktúrából hogyan lesz majd nemzetközileg versenyképes mezőgazdaság.

Úgy érzem, hogy az elmúlt három év nagyon izgalmas szakasza volt az életemnek. Három angol nyelvű könyvem voltam meghatározó szerzője, szerkesztője. Vezető angol, amerikai folyóiratokban jelent meg 15-20 cikkem a kelet-európai agrárátalakulás különböző aspektusairól. Mindemellett jelenleg az Agrárközgazdasági Világszövetség elnöke vagyok, ami ugyancsak sok munkát ad számomra. Bázisom alapvetően itthon, a tanszéken és az egyetemen van és ezen nem is kívánok változtatni.

Tévés négyes

Nálatok van TV4? Mert jó műsorok vannak nyolc után. Az anti-Hét Balóval, meg a tévés négyes. Most azt csinálom, hogy munka közben félszemüveggel nézem a tévét is, a Hét után a vasárnapi Híradóból még elcsipek öt percet, aztán a TV4-en jön Baló, utána pedig Verebes, Betlen, Horvát János és Havas beszélgetése.

Jók ezek a műsorok a TV4-en. Kielégítik azt a perverz vágyat, ami örökké a másság keresésére sarkall. Megnézem Borost az egyeseken, meg a kettesen, sőt elolvasom a Közgazdaságban, aztán már tényleg úgy érzem, hogy megérdemelten hallgatom mások véleményét is.

Jók ezek a műsorok, mert kiderül belőlük, hogy Böcs is két lábbal rugja majd ki azokat, akik őt kirúgták. Mégsem állt meg a történelem. Hiszen minden rendszerváltáskor, évszázadok óta a magyarok feljelentőlevelek ezreit intézték a hatalom új birtokosaihoz.

Nemcsak a hatalmasokkal van baj. Külföldiek furcsállják, hogy a magyarok a postán nem tiltakoznak, ha csak az egyik kisablak van nyitva, a postáskisasszonyok kellemesen csevegnek, de húsz percet kell sorba állni.

Attól jók ezek a műsorok, hogy elgondolkoztatnak. Miért kívánják vissza az emberek a nyolcvanas éveket? Miért idézik ezek a műsorok a nyolcvanas éveket? Az egész olyan, mint amikor a Napzárta néztük. Akkor valahogy az volt az alkalomhoz illő, és a TV2-n futott. Most a külső pályán jönnek a sztörök a pályafutólásokról, hogy ki mit csinált korábban, és hogy mitől félünk most.

B.

Az álomgyár ébredése

Sok mindent mondtak már erről. Hogy Auschwitz után nem lehet többé verselni. Azt írják a lapok, hogy Németországban 2,4 millió ember nézte meg egy hónap alatt a Schindler listáját. Mindössze öt ember zavarta meg az egyik előadást. Magyarországon is hőmpolyog a tömeg, és nagy csend van az előadások végén. Más ez, mint amikor a Közjatek Vichyben megy a Pesti Színházban. Az csak a színészek most már otthon maradtak, az otromba szavakat inkább megtartják maguknak, és annak sem kell félnie, aki a Talán Hollywood ébredése kelantiszemita plakátokat tépkedi let ahhoz, hogy mi is felébred-városszerte? Talán most már az elmagyarzni a bölcsészhalga-

tóknak, hogy mi is történt valójában.

Azt írják a lapok, hogy Németországban 2,4 millió ember nézte meg egy hónap alatt a Schindler listáját. Mindössze öt ember zavarta meg az egyik előadást. Magyarországon is hőmpolyog a tömeg, és nagy csend van az előadások végén. Más ez, mint amikor a Közjatek Vichyben megy a Pesti Színházban. Az csak a színészek most már otthon maradtak, az otromba szavakat inkább megtartják maguknak, és annak sem kell félnie, aki a Talán Hollywood ébredése kelantiszemita plakátokat tépkedi let ahhoz, hogy mi is felébred-városszerte? Talán most már az elmagyarzni a bölcsészhalga-

H.

Székfoglaló: A közép-kelet-európai mezőgazdasági átalakulás első szakaszának tanulságai

Hogyan zajlik a földmagántulajdon megteremtése Közép-Kelet-Európában?

A nagy kérdés az, hogy ki kapja a földet, a volt tulajdonos, vagy aki majd megműveli? Ez a régió szintjén nem egészen úgy néz ki, mint Magyarországon. Eltérő módon zajlik a földprivatizációja, az üzemi szerkezet átalakulása, a különböző országokban. A közép- és kelet-európai országokban – a kisebb közép- és kelet-európai országokat érte ez – a reprivatizáció a meghatározó. Itt általában elismerik a korábbi földtulajdonosok jogait. Oroszországban és a volt Szovjetunió nagy részén a földmagántulajdonnak alig van hagyománya, a régi magántulajdon határait majdnem egy évszázad mosta el. Itt végül is csak a balti államok döntöttek a korábbi földtulajdonosok kompenzációja és a reprivatizáció mellett.

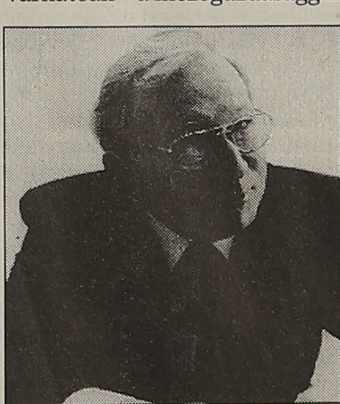
A földprivatizáció nem lehet teljes a földpiac nélkül. E tekintetben még a közép-európai országokban is a kezdeti lépéseknél tartanak. Aggodalomra adnak okot a földpiac és a földmagántulajdon gyakorlásának korlátozására irányuló törekvések. Egyes országokban erőteljesek a magánnagyüzemekkel kapcsolatos fenntartások is. Sokan a régi nagybirtokrendszer újratermelődésétől, a tulajdon gyors koncentrációjától félnék. Ezért a földmagántulajdon gyakorlását különböző megszorításokkal korlátozzák. (A birtoknagyság meghatározása, a földek külföldieknek történő eladási tilalma, az eladás módja, bérletek korlátozása.) Ezek nem piacconform intézkedések és komolyan fékezni fogják a gazdasági szerkezet átalakulását. Minél több ilyen korlátozás van érvényben, annál fájdalmasabb lesz az út a versenyképes mezőgazdasághoz.

Mi történt általában az állami gazdaságokkal és a termelőszövetkezetekkel a régióban?

Az átalakulás – amely elkerülhetetlen – következésebb Közép-Európában. A volt Szovjetunióban a kolhoz-, szovhozrendszer a tervutasítással és az állami támogatással ma sem szűnt meg. A létrejött új privatizált üzemek tulajdoni struktúrája meglehetősen bizonytalan. Legjobb esetben a volt jogoszláviai öngazgató vállalatokhoz hasonlítható. Itt még további átalakulás várható.

A régió új magángazdaságaira mi a jellemző?

Az önálló paraszti gazdaságok, divatos kifejezéssel szólva a farmgazdaságok száma gyorsan növekszik mind Közép- és Kelet-Európában, mind pedig a volt Szovjetunió területén, súlyuk azonban még meglehetősen csekély az összes termelésben. A kelet-európai magángazdálkodók túlnyomó többsége a nagyüzemekből vált ki, korábbi termelőszoövetkezeti tag, a háztáji fejlesztve tovább, vagy volt állami gazdasági dolgozó. A földtulajdon rendeződésével – várhatóan – a mezőgazdasággal

eddig nem foglalkozók is bekapcsolódnak a gazdálkodásba. Most azonban még a farmgazdaságok viszonylag kis földterülettel rendelkeznek (2-10 hektár), fő célkitűzésük a saját fogyasztásra való termelés. Magyarország és Lengyelország kivétel, itt már felismerhetők az árutermelésre való törekvés. Kelet-Közép-Európában a magángazdaságok alapvetően családi vállalkozások. Családi tőkéből jöttek létre, előfordul tőkehiány, melyet súlyosbít a korlátozott hitelfelvételi lehetőség.

A volt Szovjetunióban a magángazdaságok ettől eltérő vonásokkal rendelkeznek. A magángazdák általában – magasabb képzettségű és korábban mezőgazdasággal nem foglalkozók köréből kerülnek ki. A magángazdaságok elsősorban a tartálék és a művelésben nem lévő földeken jöttek létre, méretük gyakran 100-150 hektár, sokszorosa a magyar magángazdaságoknak. Szoros a piachoz való kötődésük és növénytermesztésre orientáltak.

A magángazdaságok térhódításának üteme messze elmarad a régióban a hazai és nemzetközi várakozástól. A tartózkodás

legfontosabb oka, hogy a magángazdálkodás feltételei még csak részben alakultak ki. A tartózkodó magatartás a parasztság józan és reális helyzetmegítélését fejezi ki. Ma Kelet-Európában a magángazdálkodás túl kockázatos és viszonylag szerezni jövedelmet igér.

Melyek az átalakulás első legfontosabb szakaszának konklúziói?

Az elmúlt néhány év egyik legfontosabb jellemzője az agrárátalakulásban a politika túlsúlya a gazdasági racionalitás fölött. A székfoglalóból kicsengő fő üzenet az, hogy a régió agrárpolitikusai akkor járnak el helyesen, hogyha a szabadpiac körülményei között is versenyképes agrárstruktúrát próbálnak minél gyorsabban létrehozni. Ez a struktúra nem azonos az illúziókkal, vagy a Nyugat-Európában megfigyelhető struktúrával, nem egyezik a néhány hektáros kisgazdaságokkal, és a régi termelőszoövetkezetekkel, állami gazdaságokkal sem. Olyan, a magántulajdonra épülő üzemekre van szükség, amelyek a világpiacon versenyképes terméket tudnak termelni, lényeges támogatás nélkül.

A nemzetközi kapcsolatok viszonylatában véleménye szerint mik a magyar agrárgazdaság kilátásai?

A múlt rendszerben védett volt a piac, az olcsó élelmiszer és az alacsony bérék a fogyasztás lényegesen magasabb szintjét tették lehetővé, mint ami egyébként a nemzeti jövedelem fejlettsége alapján indokolt lett volna. A rendszerváltással megszűnt a védett piac, kimerültek a gazdasági tartalékok és örököltünk egy viszonylag alacsony hatékonyságú, minőségi termelésre korlátozottan képes agrárstruktúrát. Ebben a helyzetben elkerülhetetlenül számolni kell azazal, hogy a mezőgazdasági termelés alacsonyabb szinten fog stabilizálódni, mint korábban volt. Naivitás azt hinni, hogy a korábbi szinteket el lehet érni. A belső kereslet erre nem ad alapot, külföldön pedig nem vagyunk elég versenyképesek. Felendülés majd csak akkor következhet be, ha az üzemi struktúrában lezajlanak a folyamatban lévő változások, amikor a versenyképes termelésre képes üzemek kialakulnak és megszülnak, kiegészítve persze a megfelelő kereskedelemmel, és a feldolgozással egy jóval fejlet-

tebb rendszerével. Az nagy kérdés, hogy majd mit tudunk nagyobb mértékben exportálni? Ha az agrárgazdaság megfelelően rugalmas, akkor az megtalálja a piaci réseket, lehetőségeket. A tömegtermékek piacán rendkívül éles a verseny. Komoly lehetőség van az igényesen feldolgozott élelmiszerek piacán, ide viszont másfajta termékek kellenek, mint amilyeneket eddig termeltünk. Mindezek alapján nem hiszem, hogy a magyar mezőgazdaság a gazdasági növekedés motorja lehet. Nem lenne szerencsés az sem, ha az alapvető szocialista gondok megoldását e szektortól váránk.

Úgy gondolom, hogy a magyar mezőgazdaság 1993-ra elérte a mélypontot. Alig képzelhető el a termelés további csökkenése. Már ebben az évben várhatóan növekszik a termelés. Ha a kormányzat józanul segíti a további fejleményeket, akkor viszonylag könnyen, újra megindulhat az agrárgazdaság fellendülése az elmondott korlátok között. Ehhez viszont töretlenül érvényre kell juttatni a piacgazdaság szabályait. Nem szabad aggódni amiatt, hogy kinek mennyi földje lesz. Nem aggódnunk amiatt sem, hogy a gyár- iparosok kezébe milliárdokat érő üzemek kerülnek, miért aggódnánk, hogy a földtulajdon koncentrációja is bekövetkezik. Nyilvánvaló, hogy ez a folyamat szociálisan nagyon fájdalmas. Egy teljesen új falusi világ alakul ki, amelyben lesznek lényegesen gazdagabbak és lényegesen szegényebbek, mint ma. Azonban amennyiben a növekedés gyorsan megindul, akkor ezek a különbségek relatívak maradnak, és a skála alsó szélén állók számára is kínálkozik perspektíva. Önmagában azonban a mezőgazdaság saját szociális gondjait nem tudja megoldani. A hatékony agrárszektorhoz ugyanis jóval kevesebb munkaerőre lesz szükség, mint ma. Meggyőződésem, hogy helyesebb hagyni, hogy a hatékony agrárszektor kialakuljon. A szociális problémákat nem agrárpolitikai eszközökkel kell megoldani, béklőba verve ezzel a hatékony termelés gyors kialakítására irányuló törekvéseket.

D.

Nagy Bogár Anna kiállítása Megnyitó

Mit láthatunk egy kiállításon? A meghívó szövege úgy is érthető minden ilyen esetben, hogy ígéretet kapunk: meglátjuk a művészt magát. Azt, hogy miből is áll ez a művés. Hogyan jön létre az alkotás. Titkok birtokába jutunk, és talán mi is képesek leszünk követni a példát.

De lehet, hogy az alkotás annyira egyéni, személyes folyamat, hogy felesleges azt firtatni, mi történik közben. A technika leírásán túl vajon lehet-e bármit is mondani róla?

Expresszív vagy talán imitatív ez a művészet? Szerintem nem. Anna képei nem kifejeznek, vagy utánoznak valamit. Az alkotó ezekben a képekben elrejtje önmagát. Ez a rejtőzködő ember művészet.

Van köztünk humoros, komoly, meg mindenféle. Olyan sokfélék, mint a Támpont című kulturális lap volt, melynek ő adott arculatot éveken át. Nem mondhatni, hogy egységes arculatot. Hiszen az új képeken is a sokféleséget látni.

Fogadjátok szeretettel.

Horváth Endre

Nagy Bogár Anna kiállítása a Kollőr Galériában (XI. kerület, Cirmos utca 8. látható április 14-től május 4-ig.)

TREVOR WATTS' MOIRÉ MUSIC DRUM ORCHESTRA

A zenekar öt ghánai ütős-énekesből, valamint két angol szaxofonosbasszusgitáros zenészből áll. Az afrikai tagok gonjén, azaz afrikai hegedűn és twangán, hüvelykujjas zongorán is játszanak.

Muzsikájuk európai (kelta) és afrikai zenei hagyományok elemeire épül. Koncertjük április 26-án kedden este lesz a Kinizsi kollégium klubjában.

„Ihletettség s akaraterő a szárnyaim”

Csontváry Kosztká Tivadar – az élet nem tudja, mit akar. Hálás volnék, nagyon, ha e két sor valaha elválna a fejemben, de hiába. Pedig a szívem szakad bele, megint egy példátlan halandó, akire Istennek – ha lenne – vigyázni kellett volna. De nem: hagyta éhen halni, szilván, stanyicliból. S fönn az ötödiken, a Bartók Béla út 36–38.-ban a család gyorsan összejött azon az októberi estén 1919-ben, hogy a kéziratokat elégesse, a festményeket meg csarnoki fuharosoknak árnyvaként eladja.

Hetvenkét mű, ennyi a posztumusz retrospektív. A publikum tolu, nyomul, zajong, nagyobb a galériában a forgalom, mint a piros hetesen. És mindenki, mint a hét végi újságban, a színes képekre vadászik. Aztán meg egymás füléhez hajolva, nagy kínban azt suttogják, hogy ez azért túlzás, ez a kék, meg zöld, meg neonsárga, ezt azért nem kellett volna ennyire restaurálni, mert biztos nem úgy volt az igazán, ha meg mégis, hát pláne. Namármost, akit az egész korabeli magyar pikúra lazán ledilettánsz, az saját költségen, önnön élete rovására annyi, de annyi magányképet, fájdalomsgárgát, kinlilit rakhat a vászonra, amennyit csak akar, ez ugye evidens. És hát hogyan akarna, nem is tehet mást, hisz gyerekkorában – ahogy írja – atyja passziói voltak a vadászat és a rakétakészítés. Házukban agár, kopó, vizsla, sokszor farkaskölykök, rókák, baglyok neveltettek, az éneklő madarak egész serege hangversenyzett. A hat gyermeknek ott volt a hinta, a kuglizó, a gimnasztika, kis löfgyver és a Jancsi vadász. A sportban természetesen a Kosztká fiúk vezettek, s ha hiba esett, ők lettek elnadrárolva s a sötét pincébe zárva.

„Mint iskolásfiú, a könyv nélküli magolást utáltam – folytatja –, a bibliát mesének néztem, s inkább vágytam a szabad természetbe a fülemile csattogását hallani s megbámulni egy-egy virágcsalát, ahol a lepkék, dongók, a méhek s a rovarok egész serege nyüzsgött himporos szirmokon.” Az ungvári gimnáziumban élenjáró játékokban, kirándulásban, vadászatban, úszásban, korcsolyázásban meg selyemtenyészésben, mindezt bizonyítványra nyílt meg, így lesz Eperjesen kereskedőtanonc három és fél évre. Aztán gyógyszerész, önkéntes a budapesti főpolgármesteri hivatalban és joghallgató. „A mindent tudás vágya rengeteg könyvet olvasatott ki” vele, s 1877–78-ban memorandumot ír az illetékes miniszterhez a selyemtenyészés praktikus céljáról, javasolva, hogy azt minden iskolában

kötelezőleg tanítsák. A szegedi árvíz önkéntese, belebetegszik, orvosi tanácsra a Tátrában, az egyik iglói gyógyszerertárban vállalt állást. Itt rajzol először, egy ökrös szekér fogja meg. „Egyenesen Rómába siettem, ahol több hónapi tanulmányozás után arra határoztam el magamat, hogy húsz esztendeig kell dolgoznom, s akkor utolérem a nagyokat, avagy túlszárnyalom” – írja később. Aztán megint gyógyszerész lesz, Eszéken,

Magányos cédrus
1907. olaj, vászon, 200x260 cm, Gerlőczy-gyűjtemény

ott éri Munkácsy Pilátusának híre, ami miatt Pestre rohan. Aztán Párizsba, mindvégig egyedül, kétségek közt. Újabb gyógyszerertár, újabb falu, néhány év, némi spórolt pénz, hat hónapra irány München, hogy megtanuljon természet után rajzolni. Három hónap Karlsruhe, aztán Dalmácia, majd Düsseldorf, „ahol az igazgató tudtomra adá, hogy már többet tudok s iskolára szükségem nincsen”. Párizsban próbálkozik, ahol idegen stílus kényeszeritenek rá, hát otthagya, Pompejiben fest, „de ez, mint más tanulmány a padlásomon hever” – kesse-

reg hosszú évek múltán is. „Ezek után évről évre hol, mit s minő haladással festék, egészen az 1904. évben Athénben festett Jupiter-templomig; ez az első festmény, amelyen vásznot már nem lát a szemlélő. Végül fel kell említenem, hogy tavaly Párizsban történt kiállításomon a New York Herald kritikusa egyenesen kimondá, hogy minden a világon létező festmény túl van szárnyalva; ezt a hatást csak húszévnnyi komoly munka után vártam...” – zárja 1908-as pesti kiállításának katalógusa számára írt önéletrajzát.

Ennek a kiállításnak nincsen katalógusa – annyi volt a titloli, hogy nem készült el. Az eredeti képek szinte hiánytalanul itt vannak. Ebben az ablakban, levegőtlen, izgága műzeumosnénik dresszírozásától hangos magyar, nemzeti galéria-teremben. Ahonnét minden más hiányzik: rosszak a fények, nincs egy pricc, ahonnan élvezni lehetne óraszám, nincs szisztéma, mintha mi hova fér alapon aggattak volna, van viszont két kijárat, s ettől az egész mintha átjáróház volna. Mint az elhagyott műterem maga, azon a régi októberi éjszakán, amikor nagypapai részvényeit az ihletett műszakis Csontváryra tette föl. Örököse most alkuszik a magyar jellel: egymillió dollárért eladná nekünk a Magányos cédrust meg a Sétakocsikázást... Vegyük meg: bánatpénz a kortárs aroganciáért. Az üzletalapú kanadai rokon meg majd csak olvas egyszer valahol a lelkiismeret-furdalásról...

Azt hihetnők, Csontváry nincs sehol. „Futva menekülök ebből a romlott levegőből városból – írja már 1909-ben, amikor a zseniális egyének menhelyét szeretné létrehozni Magyarországon –, ahol valamikor oly szívesen időztem. Még a szellemi élet is teljesen megváltozott; letűnt az ideális küzdelem, s helyébe lépve a minden áron való feltűnés, érvényesülés, a meggazdagodás; sok esetben az élet halállal való harc a létért. Eltekintve a politikai vonalaktól – amelyekből hiányzik a perspektíva; hiányzik a szellem, amely mindannyiunk szívét melegíté...”

Utolsó munkái – csakúgy, mint az elsők – rajzok. Elég egy félfordulat a színorgiából, s máris ott vagyunk vele 1918-ban, '19-ben, a háborúk dúlta csapzott világban. Béna rókái, hatyúú, rigói bámulnak reménytelen embereket, lecsúsznak a papírról, le, ahogy maga Csontváry is a huszadik századról...
Molnár Gabriella

MEZÍTÉLENÜL

Mi is kell egy jó filmhez? Legálábbis Hollywood értelmezése szerint? Nos, először is szükséges egy mindenre elszánt, rendíthetetlen és megalkuvást nem ismerő főhős, aki megközelítőleg úgy van eleresztve, mint a piros egere. Fontos még a főhős ellensúlyozására egy gázdag, megátalkodott, pókhendi és gyűlöletes antihős. Lényeges ezen túlmenően egy tiszta szívű, szeretetre méltó, de az életben helyét nem lelő nő, s az sem árt, ha van olyan szereplő a filmben, aki (lehetőleg minél jobban) elűt a társadalom normáitól.

Nos, elmondhatjuk, hogy mindez meg is található e filmben, csak nem a már igen jól bevált, s a széles néptömegek számára hatalmas profittal eladható „holivudi” értelemben. Hisz jelen van a szegény és rendíthetetlen főhős, a gonosz antijellem, s minden egyéb kellék, s mégis, valami sántít. A főhőst egy s más miatt keresi, nemcsak a rendőrség, hanem az alvilág bizonyos személyei is, ráadásul kis testi hibája is van, következképpen nem tökéletes. Az antihős személyiségávarokkal küzd, ráadásul szexuálisan aberrált. De fordítsuk komolyra a szót! A filmnek végül is nem a története a fontos. Egymás mellé rakott epizódok halma. A hirdetőplakát kissé meglepetést, amit a cím még kissé fokoz. Ugyanis a plakáton egy karcsi, fehérneműben lévő nő hajol egy férfi fölé. A jelenet megtalálható ugyan a filmben, de nem ez a meghatározó.

A film kezdetén az a kérdés merült fel bennem, hogy miért ez a cím, majd a film végére ez átalakult az a kérdéssé, hogy mi más lehetne, ami ennyire pontosan kifejezi azt, amit ez a szó magába tömörít. London slumjait járhatjuk be a főhős társaként, s közben átélhetjük a sehová nem tartó emberek kilátástalan bizonytalanság-éretét.

A film által teremtett légkört valami rejtett humánus hatja át. Ennek középpontjában természetesen a főhős áll, aki a film elején lopott kocsin menekülve érkezik Londonba, hogy meghúzódjon régi szerelménél. A rá való várakozás közben ismerkedik meg a volt kedvessel együtt lakó narkomán lánnyal, Sophie-val. Volt kedvesével. A férfi elkápráztatja csillogó intellektusával, szármalag gondolatával a lányt, aki végzetesen beleszeret. A két lány egy apó-lónő lakásban él, aki – mivel Afrikában tartózkodik – nem játszik egyelőre meghatározó szerepet. A viszontlátás nem zökkenőmentes, s egyhamar veszekedésre kerül sor, ami azzal végződik, hogy Johnny, a főhős ismét elmegy. Különböző emberekkel találkozik, akik között van biztonsági őr, felszolgálólány, csavargó, az

életől megcsömörlött asszony. Minden esetben lenyűgöző intellektussal találkozunk, aki fiatal kora ellenére hatalmas és igen keserű élettapasztalattal bír. A felvillanó életképek azt a benyomást mélyítik el a szemlélőben, hogy a társadalom hatalmas értékesített állapotában van. Minden epizód a teljesség valamely részletének hiányát reprezentálja – célok, gondolatok, életértelmek, szeretet, vágyak.

Eközben kerül reflektorfénybe a negatív hős, aki erőszakot követ el Sophie-n, aki nem is látja a veszélyt, amikor a férfi feltűnik. Kábítószerezés állapota miatt az életet csak tompa felvillanásokként érzékeli. Ilyen, bár keserves felvillanás számára a Sebastian Hawks néven bemutatkozó embervédekezésre se mód, se esély, újabb értékesítés – az erőszak győz cinizmusával a gyengeség és a kiszolgáltatottság fölött.

A nap végén érkezik haza Johnny felhőzve. A két nő lefekteti a szörnyű állapotban lévő férfit, s mire felébrednek, ha zaérkezik az apó-lónő, aki óriási megdöbbenéssel tapasztalja a látottakat. Johnnyról kiderül, hogy eltört a lába, a negatív hősről pedig, hogy az apó-lónő szeretője. A befejezés teljesen szokatlan, de a film logikáját követi.

A film minden eszközevel arra mutat, hogy sérült a társadalom. Két igazán tiszta embert próbál felmutatni abban az értelemben, hogy ők tisztán érzékelik a hibákat, s nem hajlandók a hibás társadalmi konvenciókat elfogadni. A főhősnek kettős szerepe van, egyrészt állandó menekülés a társadalmi elvárások elől, átokfutás egy biztos egzisztenciális öngyilkosságba, másrészt a szellemi szabadság fizikális megjelenítése.

Minden pillanatban az új megismerése, az eredendő ok megfejtése hajtja, akár az önpusztítás árán is. A negatív hős és az apó-lónő a társadalom romlottságának, illetve sebezhetőségének és alkalmazkodóképtségének szinonimái. Sophie testesíti meg a teljes kiszolgáltatottságot. Talán ő is a tiszta emberek közé tartozik? Ki tudja!

Végül csak az a kérdés maradt megválaszolatlan, hogy miért Mezítenül a cím?

Úgy vélem, azért találó ez a megfogalmazás, mert egész idő alatt úgy éreztem, csupasz személyiségek harcát látom. Lényegtelen volt a test, a történelem, csupán pillanatnyi érzetek jelentek. Nem voltak tempószámok, nem voltak szerepjátások, minden a maga nyers valóságában jelenkezett. A kiszolgáltatottság totalitáson nyilatkozott meg, s nem elsősorban a testet, de inkább a lelket, a sebezhető és védetlen személyiséget érintette.

Erdélyi Sándor

Hírlenczék

...És eljöve az a nap, melynek hajnalán a naptár mutatója az 13-as számot. És bemenek az szobába, melyben az szerkesztőségnek tábora verve vagyon. És látam, hogy még senki sem hozá a választ az feladványra. És mondom, ez így nem van jól. És mondom mások is, ez biza nem vala. És látam az jövendőt, mikor kénköves isten nyila csapkoda, és megáradának az tengerek, és már késő lesz leadni az megoldásokat, és összeomla a világ, és

levék szomorú vala, és jöve vissza Létra messziről, és látá az pusztulást, és mondá: Hínyne a terem buráját! Ez biza nem jó! – De hiába már minden, ami meghala, az többé fel nem támadá, hiába léssen sírás és rivás, s az fogaknak csikorgatása, mely sírba kerül az világnak jósora, így hát kalandozó az bátrak nemzetének, hozzátok el nekünk az lépések sorát, mert jöve világvége, s lesz had-elhadd!

De még mielőtt a dolgok ide fajulnának, íme hát az aktuális heti mese:

Miután eltöltöd napjaid az városban, s megtudád, merre is indulj további utadon, úgy dönts, hogy egy hajó éppen megfelelné célnak. A kiszemelt jármű és mit sem sejtő legénysége éppen az áru berakodásával foglalkoskodik, amikor odalépsz hozzájuk, és megkérdezed, mennyi pénzért vinnének el Londar legendás szigetére. Mivel ez egy kisebb kerülő eredeti útirányukhoz képest, 5 aranyat kérnek tőled a kiterőért cserébe. Nincs mit tenni, ki kell fizetned az összeget, mert bár az út így elég hosszúnak ígérkezik (azt mondják kb. két hét), más lehetőség nem áll előtted, hogy átkodtold megszabadulj.

Másnap, a felkelő nap bíbor fényénél hajód horgonyt vet, s nekivágtok a csodás árnyalatokban pompázó élénksárga tengernek. Utatok, mely kezdetben izgalmasnak ígérkezik, hamarosan rettentő izgalmassá válik, melyen szórakozást csak a tenger árnyalatainak számlálása jelent, de 500 felett már ez sem az igazi. Unottan állsz a korlátnál, unottan nézve az unatkozó tengerészek unott mozdulatait, s közben ismét végig kell hallgatnod unalmas vicceket. Már éppen azon rágódsz, hogy mégis inkább könyvelőnek kellett volna menned, hisz ez a munka mindennap új kihívást, új izgalmat rejt, mikor hirtelen egy kalózhajó tűnik fel a láthatáron, s szédületes sebességgel száguldani kezd felétek. A tengerészeket teljesen meglepi ez a váratlan esemény, s mire kapcsolnak, a kalózok már meg is szabadítják őket értékesebb holmijaiktól. Te persze úgy dönts, nem adod meg magad ilyen könnyen, s jobb kezdedben fegyvereddel, fejedben egy varázslattal (ez utóbbi nem biztos, hogy így van) felkészülten fogadod őket. A martalókat láthatólag meglepi reakcióid, és izgatott tárgyalásba kezdenek arról, hogy ilyenkor mi is a teendő. Vezetőtűjük azonban hamar felméri a terepet, és mosolyogva feléd lép:

– Ugyan már, barátom! Tedd el azt a fegyvert, és adakozz szegény tengerjáróknak a régi birodalom helyreállítására!

Egy perc konzervatívizmus

1. A tabuk jelentősége

Azt hiszem, jó dolog, ha egy társadalom tele van szabályokkal és tabukkal. Akkor ugyanis a lázadásra hajlamos emberek ezek ellen fognak lázadni.

Ha viszont a lázadás sikeres, és már csak az együttéléshez minimálisan szükséges szabályok maradnak fenn, akkor ezek válnak a további lázadás céltábláivá, és kitor a zúrzaivar.

2. A belső szabadság

...mert vegyünk egy alkoholistát! Amíg pénze van, belső kényszernek engedve minden éjjel elmegy berügni. Szenved emiatt, gyűlöli önmagát, mégsem tehet mást. Még ha olyan országban él is, ahol szólásszabadság van, jogbiztonság és általános választójog, csak egy ortodox liberális nevezné őt szabadnak. Szabaddá tehetné viszont a társadalom, vagy akár egy választás gyülekezet, ha rá tudná venni annak a külső normának a betartására, hogy „Ne igyál!” vagy „Csak mértékkel igyál!”

A belső szabadság arra való képességünk, hogy külső normákat elfogadjunk és betartsunk. Az ember akkor lehet szabad, ha olyan közegben él, amely ezeket a külső normákat szállítja.

3. A tolerancia

Kis János előadásában egy emberről beszélt, aki elment szerzetesnek, mert úgy gondolta, attól lesz boldog, ha radikálisan korlátozzák ösztöneit. „Ezt az utat is el kell fogadnunk” – mondja Kis.

Ebből is látszik, hogy Kis János sokkal toleránsabb ember, mint egy szerzetes. Egy szerzetes ugyanis visszaborzadna egy olyan embertől, aki boldogságát ösztönei radikális korlátozásától várja.

Egy szerzetes csakis azért hajlandó elvállalni ösztönei radikális korlátozását, mert még ez sem túl nagy ár azért a csodálatos boldogságért, hogy egész életét az élő Istennek szentelheti.

VIHARGÁT

D' Archmage

AEGEE és a Diákok Szarajevóért Mozgalom

Mint mindannyian tudjuk, a háború már több mint két éve tart a volt Jugoszlávia területén. Több szervezet összefogott, hogy segítse az ezen a területen élő diákokat. Megalapították a Diákok Szarajevóért Mozgalom (Etudiants pour Sarajevo, EpS), melynek többek között az AEGEE is tagja.

A mozgalom fő célja, hogy szellemi, humanitárius és anyagi támogatással segítse a diákokat Boszniában és a többi köztársaságban. A mozgalom, mely évek óta Európában, Európán kívüli országokban, különösen Szarajevóban, különböző sikeres tevékenységeket végez. A központi koordinációt Lyonban végzik. 1994 januárjában a mozgalom elnyerte az 1993-as év Olaf Palme-díját a nemzetközi együttműködés, a közös biztonság érdekében kifejtett tevékenységéért.

Miért fordulunk most hozzátok?

Segítségüket szeretnénk kérni, hogy mi is segíthessünk. A Diákok Szarajevóért Mozgalom széles körű programjaiban szeretnénk minél inkább részt venni. Különösen a szellemi támogatás nagyon fontos és szívesen fogadott. Segíthetünk a boszniai diákoknak, hogy érezzék, ők is Európában élnek, nem feledkezünk meg róluk. Diákok Eu-

ropeán minden részről leveleznek boszniai társaikkal, és így tartják fenn a kapcsolatot. A boszniai diákok a körülmények ellenére igyekeznek befejezni tanulmányaikat.

Milyen módon tudsz segíteni?

Kommunikáció Szarajevóval

Az ott élő diákoknak nagyon fontos, hogy tudjanak kapcsolatot tartani a külvilággal. Az a legjobb, ha személyes levelet írsz egy diáknak, melyben leírod együttérzésedet, véleményedet és így lehetőséget teremtesz arra, hogy valaki felvegye veled a kapcsolatot. Mivel lehetetlen levelet küldeni Boszniába, arra kérünk, juttasd el leveledet (angol, német vagy francia nyelven) az AEGEE-Budapestnek (BKE, 163. szoba) egy borítékban, mely tartalmaz egy válaszborítékot is. A borítékra írd rá: „Letters EpS.” AEGEE-Budapest eljuttatja leveled a koordinátorok kezébe Szarajevóba.

Gyűjtés a diákoknak

A mai körülmények között még mindig nehéz csomagot küldeni az embargó alatti területekre. Ha segíteni tudsz nekünk, akkor főleg oktatási eszközökre, könyvekre lenne szükség. A következő listán szereplő dol-

gokat lehet behozni az AEGEE-irodába (E163):

Oktatási csomag: jegyzetfüzet, ceruza, toll, papír, walkman, újratölthető elem, elemtöltő, audio- és videokazetta, oktatási programcsomag kazettán, zseblámpa, gyertya, egyetem és diákújságok (lehetőleg angolul, németül vagy franciául).

Előfizetés az újságokra

Az Európai Diák Iroda könyvtára az európai újságokat, könyveket hozzáférhetővé teszi boszniai diákoknak. Ha előfizetsz egy újságra, sokat segíthetsz az ottani diákoknak. A következő újságokat várják:

Angolul: Physics Today, PC World, MacWorld, Scientific American, New Scientist, Astronomy, Earth, National Geographic, Nature, Wall Street Journal, Time International, Times, Europe, The European, The Economist, Life, Guardian Weekly, Today in English, Cosmopolitan, Talents in English Today, Phosphor in English Today, Colors, Interview, Best, Elle.

Németül: Wirtschafts Woche, Frankfurter Allgemeine, Die Welt, Welt am Sonntag, Geo.

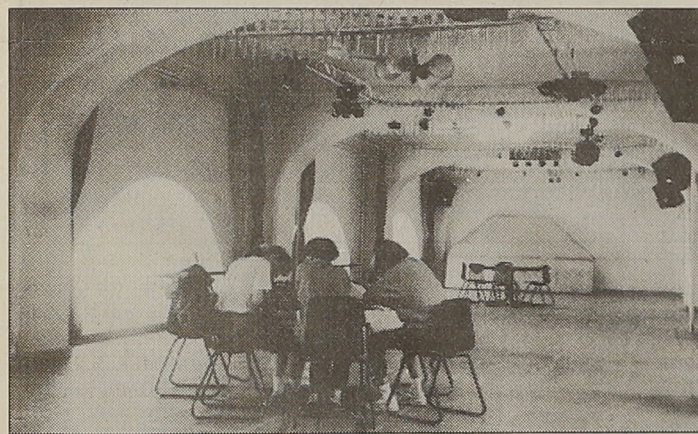
Franciául: Globe Hebdo, l'Expansion, Science et Vie, Pour la Science, Actuel, l'Architecture Aujourd'hui, Cahier du Cinéma, Courrier International, l'Histoire, Magazine Littéraire, Lettre International, Micro Systèmes, le Nouvel Economiste, Première.

Mielőtt előfizetnél egy újságra, kérünk, keress meg bennünket!

Kérünk mindenkit, hogy segítsen, hogy mi is tudjunk segíteni!

Ha további információra van szükséged, keress meg bennünket:

AEGEE-Budapest, BKE főépület 163-as szoba. Mindenkit várunk!

Diákkonferencia a szibiben

...az új vizsgaszabályzat szerint az 1994/95-ös tanévtől kezdve a különböző híreszteléseket megelőzendő a lányoknak a szóbeli vizsga alkalmával tilos a miniszoknya, valamint a dekoltázs viselése, ajánlatos, hogy a hölgyek eszerint újítsák fel ruhárukat. Ezen intézkedésből kifolyólag, elképzelhető, hogy a jövőben már nem lehet három különböző tárgyat egy csapásra lerendezni négy szemközti.

...japán kutatók érkeztek az egyetemre tanulmányozni a világon egyedül itt megfigyelhető ritka természeti jelenségeket. Miszerint bizonyos tanszékeken a lányoknál a jeles alsó ponthatára száz pontból tizenhét, fiúknál százötz (karperec, fülbe-, orrbaváló, illetve boka- és vállcsukló) illetve boka- és vállcsukló (karperec, fülbe-, orrbaváló, illetve boka- és vállcsukló) esetében (százharminc), azonban a legcsinosabb lányoknak többször is be kell bizonyítani, hogy elsajátították a tananyagot. A kutatók szerint ez utóbbi problémát, - azaz, hogy ne csak a feltűnően csinos lányoknak kelljen újból vizsgáznia - a pénzügy tanszék a pénzlelmélet tantárgy keretén belül fázisozást nem kímélve mintaszereit megvalósította. A japán vendégek szerint a módszert esetleg visszamenőleg több tantárgyra is ki lehetne terjeszteni.

Szintén foglalkoztatja a kutatókat a probléma, hogy miképp lehetséges az, hogy tökéletesen egyforma dolgozatokra adott pontszámok ekkora szignifikáns különbséget mutatnak, melynek eredményeképpen az

Állítólag... (azaz a büfében hallottuk)

eredeti művek alkotóit büntetik, ill. távolítják el, mint nem kívánatos elemeket az egyetemről.

...április elsejei tréfaaként, a Közgáz pincében friss pizzát szolgáltak fel. A váratlan alkalom megbontotta az orvosi ügyeletet, hiszen e napon a kereslet mélyen alatta maradt a kínálatnak. Így néhány orvos hiába töltötte álmatlanul az éjszakát.

Szintén a megjelöléshez tartozott, hogy egyetlen hallgató sem - sőt még a finomlelkű HT-elnököt sem - agyabugyáltak el. A klubvezetők később cáfolta, hogy mindezek előre kitervezték lettek volna, s ezúton ígérnek, hogy ilyen sajnálatos események (mint ahogy korábban sem) a jövőben sem fognak előfordulni, s továbbra is a megszokott színvonalon várják kedves vendégeiket.

...ha folytatódna a jelenlegi tendenciák - azaz, hogy egyes tanárok a pletykákat megelőzendő csak hatszemközti hajlandók tárgyalni -, akkor ez a ma még csak elvetté előforduló jelenség a jövőben akár százszámra fog ismétlődni. Egyes szakértők a jelenség pozitív elő-

nyeit hangsúlyozva rámutatnak az információáramlást meggyorsító hatásaira.

...a matematika tanszék a jelenlegi rekordbeállítás (50 pontból az átlag 4,5) után év végén újabb csúcscsúszásra készül. Jól értesültek szerint a célkitűzés az átlag három pont alá szorítása. Lapzártá előtt néhány perccel érkezett a hír, mely szerint nem elképzelhetetlen, hogy év végén már csak a negatív számok halmazán lesz értelmezhető az évfolyamátlag.

...az e félévi rekordmagasságú ösztöndíj-kifizetések után néhány hallgató új mozgalmat kezdeményez az egyetem megsegítésére. A mozgalomba bekapcsolódni szándékozóknak minden évben legalább ösztöndíjuk 20%-át fel kell ajánlani az egyetem javára. Természetesen ennél nagyobb arányú felajánlásokat is lehet tenni.

...ismeretlen tettesek rejtélyes módon hétfőre virradóra benyomultak a számviteli tanszékre a legújabb Z. H. sor megszerzése céljából. A mindenre felkészült rejtett székelyeken azonban nem lehetett kifogni, hiszen ők erre is felkészültek, és megtévesztő sorokat készítettek ki a betolakodók számára. Valószínűleg

Kilencvennégy éves nagypapa

Marcel Dévény: Valami nagyot akarok alkotni

10000 palack bor

Furcsa hangok a magnón: üvegesörömpálás, fecsegés és apróest Könnyörgő búrultosa. Marcel és Budapest szünet. Ő valamit a háborúról, a kommunizmusról, de az számomra is új volt, hogy a románok 1919-ben itt voltak Budapesten három teljes hónapig. Megkérdeztem a nagypapám, és nagyon érdekes történeteket mesélt erről. Tehát nemcsak Magyarországról tanultok, hanem a családomról is.

- *Magyar hangzású neved van.*
- Apám magyar születésű, anyám holland.

- *De te az USA-ban laksz, ugye?*
- Nem, Hollandiában. A múlt fél évet viszont Amerikában töltöttem.

- *Először vagy itt?*
- Nem, hatszor vagy hétszer jártam itt, legutóbb pontosan egy évvel ezelőtt, húsvétkor. Legtöbbször csak tíz napig maradtam, mert a nagyszüleimet látogattam meg.

- *Magyarul beszélsz velük?*
- Nem. Apám nyolcéves volt, amikor elhagyta az országot, '45-ben. Egészen 1965-ig nem jöhetett vissza. Mivel 18 évig nem beszélt magyarul, majdnem teljesen elfelejtette a nyelvet. Az anyám is tanult magyarul, de otthon hollandul beszéltünk. A nagypapámmal pedig németül, mert ezt a nagyszüleim és a nagyném is értik.

- *Szóval hollandul, németül, angolul és egy kicsit magyarul is tudsz.*
- Igen, néha azon veszem magam észre, hogy csak úgy váltogatom a nyelveket. Ha előadás van, akkor utána angolul beszélgetünk. Aztán találkozom a holland barátaimmal, velük hollandul, aztán elmegyek a nagyszüleimhez... Hát nem csodálatos?

- *Mennyire tudsz magyarul?*
- Megígértem a nagypapámnak, hogy megtanulok, mielőtt visszamegyek. De hát a terveim megváltoztak. Most éppen piacutatást végzek a Philips és más szórakoztatóelektronikai cégek közepéről.

- *Milyen órákra jársz?*
- Az ISC-ben magyarul tanulok, azonkívül Borsányi professzornál történelmet, Ághnál politikaelméletet, Rétinél pedig a gazdasági átmenet problémáit tanulmányozom.

- *Sok új dolgot tanulsz ezeken az órákon?*
- Hollandiában MBA-kurzusra járok és a fő szakirányom marketing. Így ez a kurzusok újak számomra. Nem is fogadják el őket otthon. De hát az ember marketinget bárhol tanulhat.

- *És tudod hasznosítani a történelemkurzust?*

- A nagypapám 94 éves, én pedig a XX. század történelmét tanulom 1900-tól kezdve. Ő valamit a háborúról, a kommunizmusról, de az számomra is új volt, hogy a románok 1919-ben itt voltak Budapesten három teljes hónapig. Megkérdeztem a nagypapám, és nagyon érdekes történeteket mesélt erről. Tehát nemcsak Magyarországról tanultok, hanem a családomról is.

- *Így időt vesztegetsz el. Bár tudom, hogy Hollandiában ezután is kapsz ösztöndíjat.*

- Így van. De szerencsére a mi évfolyamunk még hat évig kapja a pénzt. Általában négy év alatt el lehet végezni az egyetemet.

- *Mit gondolsz a hatéves korlátozás elleni tüntetésekről? Ugye régen akár nyolc évig is lehetett ösztöndíjat kapni?*

- Furcsa történet. Korábban száz guldent kaptunk hat évig. Most havonta 560 guldent kapunk öt évre, ráadásul egy bérletet is. Így az embernek marad ideje dolgozni, hallgatói szervezetekben részt venni, vagy külföldre menni. Amerikában a diákok nem is kapnak pénzt. Ti pedig, Magyarországon, nagyon keveset. Hollandiában mindenki tanulhat, aki elég jó képességű.

- *Amerikában hol tanultál?*
- Bloomingtonban, az Indiana University-n tanultam marketinget. A Közgáznak is van velük szerződése és sok magyar tanárral és diákkal találkozottam ott.

- *Mit fogsz csinálni nyáron?*
- Meglátogatom a barátnőmet Pekingben, a Nagy Fal Sheraton Hotelben van szakmai gyakorlaton. Öt hétig utaztatunk majd Kinában, aztán folszállunk a transz-szibériai expresszre.

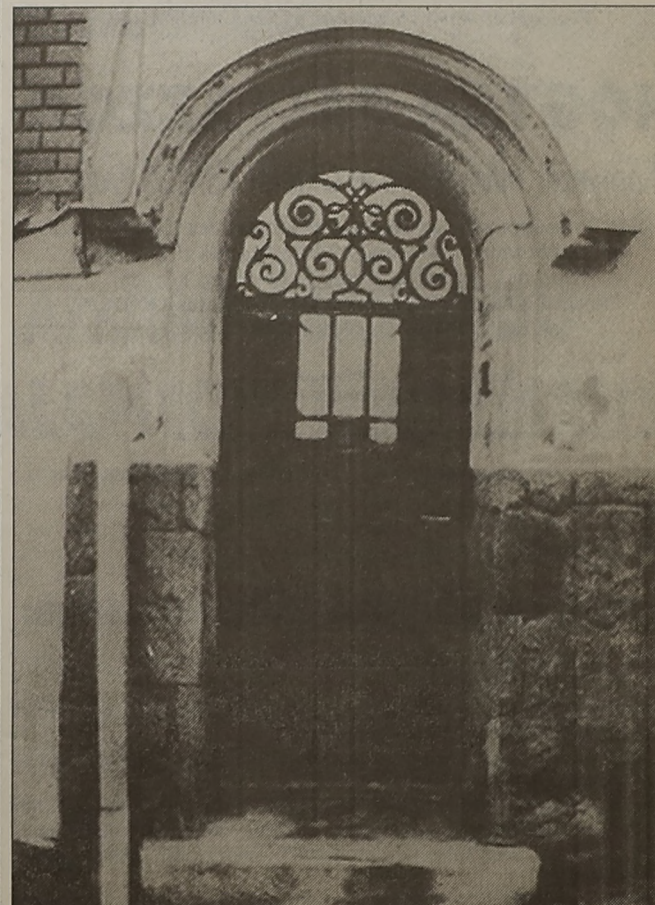
- *Mik a távolabbi terveid?*
- Ha lediplomázom, valamelyik nagy multinál szeretnék dolgozni, lehetőleg külföldön. Ez lehet, hogy a Philips lesz, mert nagyon szeretem a termékeiket és ezt az iparágat, de vannak más lehetőségek is. Például bolondulok a termékmenedzsmentért. Tetszik a Procter & Gamble és a Unilever is.

- *Nem gondoltál arra, hogy saját vállalkozásba fogj?*

- Nem soha. Egy borszaküzletben dolgoztam, de egy ilyen kis boltban egy embernek maximum két üveget lehet eladni. Én valami nagyot akarok alkotni. Mondjuk 10 000 palack bort eladni egyszerre.

H. B.

Az ibolya kinyílt

Fotó: Justyál János

Bársony Bobka művész és Virág elvtárs

I. Ezúton tájékoztatjuk a közgazdos diákokat, hogy az 1994. március 17-ei tagértekezleten új vezetőséget választottunk.

Elnök: Kun István
Vezetőségi tagok: (IB) Marosi László, Szucsányi László, Jenei Tibor
Új IB-tag: Tóth Csaba II. éves közgazdászhallgató, akivel a következő számban interjú olvasható.

II. Kollégiumi elhelyezést tudunk biztosítani nyárra azoknak a vidéki diákoknak, akik nyáron az UNIVERZITÁS-nál fognak dolgozni.

III. Aktuális munkák:
1. Rugalmas munkaidőben végrehető cégfelkeresés. 150-200 Ft/ó
Témavezetők: Mozsár Ágnes, Gömöri Andrea
2. Autós munka fiúknak, rugalmas munkaidőben. Napi 2.000 Ft.
Témavezető: Kiss Róbert
3. Szórólapterjesztés Budapest minden kerületében. 100-150 Ft/ó
Jelentkezés a kerületvezetőknél.
4. Fizikai munka fiúknak, lányoknak. 110-130 Ft/ó.
Témavezetők: Kücsön Gyula, Zakor Sándor

Diák export-import

Négyezer annyi külföldi diák érkezik Magyarországra tanulni, mint amennyi magyar hallgató eljut más országokba – mondta Andorka Rudolf rektor azon a nemzetközi sajtótájékoztatón, amit az International Studies Center tartott március 31-én. Egyetemünk célja, hogy a lehető legtöbb diákunk kijuthasson külföldre, bekapcsolódhasson legalábbis valamilyen részképzésbe. Az 1993-ban végzetek 17 százaléka töltött hosszabb-rövidebb időt más országok egyetemén. Berács József, az ISC igazgatója és Temesi József tudományos igazgató a szervezet múltjáról és kínálatáról beszélt újságíróknak. A sajtótájékoztatót követő állófogadáson nemzetközi egyetemünk irányítóival, vezető oktatóival, valamint az ISC-iroda egyre elragadóbb munkatársaival találkozhattak az újságírók.

PÁLYÁZAT

Kiváló marketingszakirányos hallgató díj elnyerésére

A Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetem marketing tanszéke pályázatot hirdet V. éves hallgatók számára a „Kiváló marketingszakirányos hallgató” díj elnyerésére. A pályázat díját – 30 000 Ft egyszeri pénzjutalmat – a Würth Alapítvány ajánlja fel. A pályázat benyújtásának feltételeiről a marketing tanszéken kaphatnak további felvilágosítást az érdeklődők.

FELTÉTELES PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Feltéve, hogy az Európai Unió elfogadja az alábbi öt hazai és hét nyugat-európai felsőoktatási intézmény közösen benyújtott pályázatát, a **Környezet, Informatika és Oktatás TEMPUS J. E. P. 07942-94 projektet**, amelynek eredményét várhatóan csak 1994 augusztusában tudjuk meg, lehetőség lesz arra, hogy az 1994/95-ös tanévben is küldjünk kilenc- és hathónapos ösztöndíjjal hallgatókat az alábbi nyugat-európai felsőoktatási intézményekbe (szükség esetén a Honnan-Hova irányok módosulhatnak):

Honnan	Hova	Hányan	Mennyi időre	Nyelvismeret
BKE:	Groningen (NL)	2 hallgató	6 hónapra	angol v. holland
	Pavia (I)	1 hallgató	9 hónapra	olasz
ELTE:	Grenoble (F)	1 hallgató	9 hónapra	francia
	Freiburg (D)	1 hallgató	9 hónapra	német
JATE:	Karlsruhe	2 hallgató	9 hónapra	német
	Grenoble (F)	1 hallgató	9 hónapra	francia
KLTE:	Nottingham (GB)	2 hallgató	9 hónapra	angol
	Freiburg (D)	1 hallgató	9 hónapra	német
BGYTKF:	Nottingham (GB)	1 hallgató	9 hónapra	angol
	Wolverhampton (GB)	1 hallgató	9 hónapra	angol
	Wolverhampton (GB)	2 hallgató	9 hónapra	angol
	Összesen:	15 hallgató	129 hónap	

A pályázat feltétele:

- Legalább harmadéves nappali hallgatói státusz.
- Legalább 4,0 átlagos tanulmányi eredmény az előző két évben, földrajzból csak jó vagy jeles.
- Kiváló angol-, francia-, holland-, német- vagy olasznyelv-tudás, amit írásbeli és szóbeli vizsgán ellenőrzünk.

A pályázat benyújtási határideje: 1994. április 29.
A nyelvi felmérés 1994. május első hetében lesz.
Feltételes eredményhirdetés: 1994. május 18-ig.
Végleges eredményhirdetés: 1994. szeptemberében.

HOGYAN PÁLYÁZZON

a Környezet, Informatika és Oktatás TEMPUS Projectre?

A pályázatot magyarul és a választott idegen nyelven 1994. április 29-ig kell benyújtania a Gazdaságföldrajz tanszék titkárságára (Központi épület 101. szoba) a következőképpen:
Pályázat a **Környezet, Informatika és Oktatás TEMPUS J. E. P. 1993/94** évi hallgatói ösztöndíjára

Név: Szak: Évfolyam:
Tanulmányi átlag: 1991/92 év végi 1992/93 félévi

Az eddig hallgatott valamennyi tantárgy felsorolása szemeszterenként:

Tantárgy Hányadik szemeszterben Hány órában Érdemjegy (ha volt)

Önéletrajz

Állandó és tényleges lakcím, telefon:

A nyertes pályázó kötelezettsége:

- Heti minimum 15 óra felvétele és rendszeres látogatása a külföldi felsőoktatási intézményben.
- A felvett tárgyak között minimum két földrajz/környezetvédelem és minimum két közgazdasági tárgynak kell lenni.
- A választott tárgyakból a gyakorlatokat, a beszámolókat és vizsgakötelezettségeket teljesíteni kell.
- Minden hallgatónak egyénileg kell tisztázni az illetékesekkel (dékan, tanszékvezetők, tanulmányi osztály), hogy milyen feltételek mellett engedélyezik a külföldi tanulmányok beszámolását, illetve a tanév halasztását.
- A nyertes pályázók tanulmányaik alatt kétszer írásbeli beszámolókat készítenek tevékenységükről, és segítséget nyújtanak a további pályázók felkészítésében.

1. A Magyar Egyetemi Főiskolai Országos Tollaslabda-bajnokságon Miskolcon, egyetemünk csapata a

III. helyezést érte el.
I. Széchenyi István Főiskola, Győr
II. Kossuth Lajos Tudományegyetem, Debrecen
A tollaslabda-bajnokságon részt vett egyetemünkről: Hatvani Szabolcs, Sum Viktor, Prosznyák Zoltán, Peti György, Majláth Edit, Majláth Melinda.

2. Április 5-7-ig rendezik szintén a Miskolci Egyetemen az Országos Kosárlabda Egyetemi Főiskolai 4-es döntőt. Egyetemünk férfi csapata jutott be a döntőbe. Jenei Zsoltot beavasztották a torna legjobb ötösébe.

3. Női kosárlabdacsapatunk bent maradt az NB I. „A” csoportjában. Jó teljesítmény, gratulálunk hozzá. Kérdés csak az, hogy biztosítani tudjuk-e a szükséges pénzt ahhoz, hogy az 1994/95-ös bajnokságra nevezük csapatunkat.
4. Asztalitenisz női csapatunk bent maradt az NB I-ben.
5. Női röplabdacsapatunk is befejezte a bajnokságot, ők is az NB I-ben játszhatnak ősszel.
Főiskolás női röplabdacsapatunk az országos 4-es döntőbe

SPORT

Válogatottak lettek

Bekerült a floorball válogatott keretbe egyetemünk három hallgatója: **Kántor András**, az ISC hallgatója, **Szabó Ákos** III. éves, illetve **Danyek Zoltán** IV. éves diák. Gratulálunk.

HÍREK A JUDOSZAKOSZTÁLY ÉLETÉBŐL

1. 1994. IV. 3-án Vasutas Kupa nemzetközi I. osztályú judo rangsorverseny, Miskolc.
78 kg-ban Kálmán Gyula, a BKE judoszakosztályának tagja III. helyezést ért el.
2. 1994. IV. 10-én Pozsony nemzetközi „B” kategóriás judo verseny.
78 kg-ban Kálmán Gyula ötödik, +95 kg-ban Kovács Attila és Kovács Gábor hetedik helyezést értek el.
3. 1994. IV. 8-10-én Zánkán edzőtáborozott az egyetemi, főiskolai judocapat.
A BKE csapattagjai közül sikeres övvizsgát tettek:
5 kyu: Halassy Gábor, Mayer Gábor, Béres Lilla, Hünlich Csilla, Cseresnyés Bernadett.
4 kyu: Kiss Imre, Klemanovits Bence, Szabó Ákos.
3 kyu: Lamanda Pál, Tóke Tibor, Végh András, Horváth Balázs, Hetényi Géza, Kovács Gábor, Filyó Zoltán.

2 kyu: Vaczlavik Ferenc, Várady Szabó Bence.
1 kyu: Hanzi Zsolt.
1994. április 10. Zánka üdülőfalui Egyetemi Vb-felkészítő tábor.
Övvizsga: vizsgáztató dr. Hetényi Antal, Pánczél Gábor.
5 kyu: 1. Halassy Gábor, 2. Mayer Gábor, 3. Béres Lilla, 4. Hünlich Csilla, 5. Cseresnyés Bernadett.
4 kyu: 1. Balassi Katalin, 2. Szabó Ákos, 3. Kiss Imre, 4. Doór Miklós, 5. Sallai Attila, 6. Doma Róbert, 7. Klemanovits Bence, 8. Dobák István.
3 kyu: 1. Lamanda Pál, 2. Tóke Tibor, 3. Végh András, 4. Horváth Balázs, 5. Hetényi Géza, 6. Kovács Gábor, 7. Filyó Zoltán.
2 kyu: 1. Vaczlavik Ferenc, 2. Várady Szabó Bence.
1 kyu: 1. Tóth Árpád, 2. Hanzi Zsolt.
Horváth István táborvezető

Mint arról előző számunkban már beszámoltunk, az elnyúlhatatlan lelkesedésű Fazakas Károcsi (DSK) szervezésében ismét nagyszabású kosárlabda és egyetemünkön. Pontos címe: III. Amstel Nemzetközi Egyetemi Kosárlabdatorna 1994. április 28-30.
Az esemény programja a következőképpen alakul:

jutott. A döntő május elején lesz Békéscsabán.
6. Veszprémben rendezték a III. Országos Floorball Kupát, amin egyetemünk csapata is részt vett, a VII. helyezést érték el.
7. Április 10-én rendezik Szolnokon a Repülő Műszaki Főiskolán az Asztalitenisz Egyetemi Főiskolai Bajnokságot.
Természetesen egyetemünk is részt vesz egyéniben és csapatban is.

Péntek: 8.00-16.00 csoportmérkőzések; 16.00-20.00 férfi középdöntők.
Szombat: 8.00-12.00 női középdöntők; 12.00-tól kimerültségig a hárompontos dob- és zsákolóversenyek selejtezői; 13.00-14.00 női és férfi elődöntők; 14.00 órától helyosztók; 17.40 a női döntő kezdési időpontja; 18.30-tól amíg sikerül lezavarni a hárompontos dob- és zsákolóverseny döntőt; 19.00 órákor kezdődik a férfi döntő, és végül 20.00 órától eredményhirdetés, díjkiosztó, kaja, üdítő, fiúk, lányok, tánc.
A rendezvény fő támogatója az Amstel. Segítségét nyújt még a Balatonboglári Borgazdasági Rt., a Kékkút Kft. és a Fibri. A mérkőzések pontos beosztásáról, kezdési időpontjáról az egyetem hirdetőtábláin és a tonatermek bejáratánál elhelyezett plakátokról tájékozódhatnak az érdeklődők.

Pályázati felhívás a MOL-díj elnyerésére

A MOL Magyar Olaj- és Gázipari Részvénytársaság és a Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetem pályázatot hirdet a MOL-díj elnyerésére. A pályázaton a nappali tagozatos hallgatók vehetnek részt.

Pályázni lehet olyan tanulmány beadásával, amely a kőolaj és földgáz kutatása, termelése, feldolgozása és felhasználása, valamint a termékcsoporttal kapcsolatos kereskedelem közgazdasági feladatainak megoldásával foglalkozik. A tanulmányban már beadott TDK-dolgozat, illetve diplomadolgozat eredményei felhasználhatók.

A pályázati tanulmány terjedelme 20-30 oldal lehet. A pályadíj összege 40 000 Ft, amelyet a bírálóbizottság az általa legjobbnak talált pályázat benyújtójának ítél oda. Kollektív pályázat esetében a pályadíj megosztásra kerül. A pályázat beadásának határideje: 1994. június 15. A pályázatokat a BKE központi tanulmányi osztályára (főépület, II. em. 297. sz.) kell benyújtani. A pályadíj átadására ünnepélyes keretek között 1994. szeptemberében a tanévnyitón kerül sor.
SUBAI JÓZSEF
ELNÖK-VEZÉRIGAZGATÓ
DR. ANDORKA RUDOLF
REKTOR

AKTUÁLIS AZ AKTUÁRIUS

A Közgazdász április 8-án megjelent számában a közgazdasági karon induló új főszerkesztésről tudósítva az idegen elnevezést – AKTUÁRIUS, az aktuális cserélték fel.
Az aktuárius latin eredetű szó. Olyan szakembert jelöl, aki a biztosításmatematikai ismeretek mellett komoly befektetési, pénzügyi és jogi ismeretekkel is rendelkezik. Ez utóbbiak miatt nem célszerű biztosításmatematikusként fordítani ezt a szót.

1994. őszén indul az AKTUÁRIUS főszerkesztés közgazdasági karos hallgatók számára. Másodszerként olyan hallgatóknak ajánljuk ezt a biztos és érdekes szakmát megalapozó képzést, akik ötvözni tudják a két szakirányon szerzett tudást (pl. információ-gazdálkodási, közszolgálati szakirány). Az érdeklődő hallgatókat a Kinizsi u. 357-es szobában váróm.
KOVÁCS ERZSÉBET
szakirányfelelős

Pályázat

A Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetem pályázatot hirdet a **Varga Jenő Kollégium** (Budapest IX. ker., Kinizsi u. 2-6.) igazgatói álláshelyének betöltésére. Pályázatokat – részletes szakmai önéletrajzzal és fényképpel – 1994. május 6-ig lehet a rektori titkárságra benyújtani.

A TANSZÉK

5. évfolyam, 9. rész
Írta: Böhm, Sümeghy és dr. Mägenheim
Történet: A mintagazdaságtan tanszék, 1994-ben

(Az előző rész tartalmából: Pék újfajta ismeretátadási és vizsgáztatási módszert alkalmaz a PiAR tanszéken. Hajsz Eszter mindenképp újra vizsgáztat, aki tud külföldiül.)

(S. Neki és Sallai a sajtót futják át.)

SNI: Mondd csak, Jóska, emlékszel még Romhányira a mellékzámítás tanszékéről?

SJ: Ó, hogyne. Romhányi Tamás. Ugye őt hívják Mikroprofesszornak?

SNI: Na persze, az elnevezésben van valami eufémizmus, mind ami a professzort, mind ami a számítógép-memóriás asszociációt illeti. A mikro meg persze nem a közgazdasági ismeretkört, hanem annak nagyságát jelölté.

SJ: De miről jutott eszedbe?

SNI: Tudod, Romhányi többször jelezte még itt a tanszéken, hogy aki nem ért vele egyet, az jobb, ha Izraelbe távozik. Aztán mégis ő távozott, az Aronaluli Vétel Rt.-hez, értékesítési igazgató-nak.

SJ: Végre valaki rácafol az örök igazságra, hogy aki tudja, csinálja, aki nem tudja, tanítja.

SNI: Tévedsz, itt van a híradás, hogy Romhányi a héten eladta a Zeneműkiadót, 75 millióért.

SJ: Nahát, ez tényleg ügyes üzlet lehetett tőle.

SNI: Számod az is hozzá, hogy eladta vele Kodályt, Bartók és a kortárs magyar szerzők zeneműveinek kiadási jogát is a vevő olaszoknak.

SJ: No hallod, mikor máskor, ha nem a finisben. Ha jól emlékszem, Romhányi nyilatkozta, hogy már kisiskolás korában is azt írta az utolsó héten a táblára, hogy áció, ráció, privatizáció.

SNI: Ami a ráció illeti, Romhányi azt mondta, hogy ami Kodályt meg Bartókot illeti, a Zeneműki-

adó is olyan, mint egy borsókon-

zervgyár: szocialista vállalat volt, tehát el kell adni.

SJ: Ezt a pár hetet még kibírod, nem?

SNI: Azt tudod, hogy Romhányi úgy hagyta itt a tanszékét, hogy kérvényt írt Fővezérhez, hogy a felelős munkája lejártakor visszaterhessen? Ugyhogy a kérdésedre válaszolva: ezt a pár hetet még kibírom.

(Vidéky Lajos a tanszéki titkárságon dühnyög. Ott van Kút Gizi titkárnő és Futrinka tanszéki titkárnő, többen ki-be járkálnak.)

VL: Látod-látod, a szegény embert mi minden húzza. Két hét idegességbe telt, hogy végül is nem hívtak be.

FT: Engem már nem zavartak végzés után, de hát tudod, mi felvételi után rögtön lehúztunk egy évet.

KG: És téged miért akartak behívni, Lajos?

VL: Amikor én felvételiztem, akkor már nem vonult be mindenki. Most viszont úgy látszik, a nemzetközi helyzet fokozódik, és szükség van a fiatal mintagazdászokra a seregben.

FT: De mégse lehet akkora szükség, ha végül is nem méz.

VL: Csak halkan mondom, hogy Burjánnak köszönhetem a megmenekülésemet.

KG: Ki az a Burján? Csak nem valami különleges osztághoz tartozik? Vagy olyan, mint a Sindler?

FT: Burján itt volt docens a Dózs tanszéken, de aztán megnyílt előtte is a lehetőség, hogy magas hivatalhoz jusson a minisz-

teriumban. Egyébként az éleslő-

VL: Lényeg az, hogy neki szólt Zarecki, hogy ha engem most behívna, akkor összedől a péhádé-program. Az pedig nem lehet, különösen most, hogy megvan az új elakadémiai törvény.

(Bejön Körös Béla és Cseh Cs. Emőke.)

KB: Angyalbőrben minden kicsit más, igaz, kisfiam?

VL: Rossz hírem van, nem vonulok be. Ellenben nagyon úgy néz ki, hogy bevonul Nyúl a nagy-görbe tanszékéről, egy egész hónapra.

FT: Nyúl? Hiszen ő volt már benn. Egy zászlóalj voltunk.

CsCsE: Jaj, már megint a katonaság. Nekem ettől megfájdul a fejem.

FT: Nyúlnak különleges státusa volt a Varsói Szerződésben, s mivel azóta nem lett sokkal mozgé-

konyabb, azt hiszem, jó esélye van, hogy különleges státusa lesz a NATO-ban is.

KB: Azzal még várni kell. De ha kellően magas rendfokozattal szerel le, akkor jó esélye lesz, hogy valamelyik pártlistán képviselőnek is jelöljék...

CsCsE: Tamás, miért mondatd azt, hogy szeptembertől több órában lesz, mint ebben a félévben? Csak nem mondtott valamit a főnök?

FT: A főnök nem, viszont Sallai már csomagolja a cuccát.

VL: Micsoda? Csak nem beadta a téesz?

FT: Felejtsd már el a honvédséget! Azt mondta Sallai, hogy ha kormányváltás lesz, akkor ő ügyis megy valamelyik minisztériumba. Ha nem lesz, akkor meg előbb-utóbb ügyis kirúgják.

KB: Gyerekek, itt mindenkinek az agyára megy valami?

A Közgáz DiákCentrum következő műsora április 22-én, pénteken este 20.30-03.00-ig: **Koncert: Póka Egon és a Budapesti Rockfesztivál-zenekar.** Mozifilmek: *Tökéletes világ* (am., fsz.: *Clint Eastwood, Kevin Costner*), *Beethoven 2.* (am., vigjáték, fsz.: *Charles Grodin, Bonnie Hunt*). Nonstop funky and soul diszkó (d. j.: *Szeles Tibor & Mihálszky Tamás*). Jégkémbar, kóktélbár, salátabár, teaház.

Április 29-én, pénteken este 20.30-03.00-ig: **Koncert: Deák Bill blues band.** Mozifilmek: *Apám nevében* (am., fsz.: *Daniel Day-Lewis, Emma Thompson*); *Veszélyes érintés* (am.). Nonstop funky and soul diszkó (d. j.: *Szeles Tibor & Mihálszky Tamás*). Jégkémbar, kóktélbár, salátabár, teaház.

KÖZGAZDÁSZ

A BUDAPESTI KÖZGAZDASÁG-TUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

Megbízott szerkesztő: Molnár Gabriella
Szerkesztőség: Budapest IX., Fővám tér 8. 1093
Telefon: 217-4548
Kiadó: BKTE 94-2693
Szikra Lapnyomda Rt. Budapest
Felelős vezető: dr. Csöndes Zoltán
elnök-vezérigazgató
ISSN 0230-7529